Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 195 (14215) | 1973 оной августын 19, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ХОНИ ҮРЭЖҮҮЛХЭ ХАҺА

Зунай hүүл hара гаража, республикын колхоз, совхозуудта хонидые үрэжүүлхэ харюусалга ехэтэй хаһа хүрэжэ ерэбэ. Энэ жэлдэ малай тэжээл элбэгээр абтаха, мүн шэмэрнин ногооной hайн байhые хараада абажа, республикын Министрнүүдэй Совет урид хараалагдаhан түлые хубилгажа, байгша ондо 860 мянган хони үрэжүүлхээр тогтооhон байна. Тиимэhээ энэ шухала хүдэлмэридэ hайса бэлдээд тэрэниие эмхитэйгээр үнгэргэхэ гээшэ Буряад ороной бүхы хонишодой, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй мүнөөдэрэй нангин хэрэг мүн.

Энэ уялга, үүргэеэ hайса ойлгодог, хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгые эрхим бэлэдхэлтэйгээр угтадаг, эндэ нарин нягтаар хандадаг газарта хонидой үүлтэр үгээр hайжаржа, ашаг шэмэнь эрид дээшэлдэг, hүрэгэдынь үдэсэтэй байдаг ха юм. Жэлhээ жэл бүри түл юр абадаг түрүү хонишодой дүй дүршэлые шэнжэлээд үзэхэдэ, тэдэнэр нэн түрүүн эхэ хонидоо hайса таргалаад, үсөөхэн үдэрэй туршада искусственна аргаар үрэжүүлдэг заншалтай.

...магтал искусственна үрэжүүлгэ зүбөөр, шадабаригаар хэрэглэhэнэй ашаар. Зэдын аймагай Борьёогой, ...нгын аймагай Загаhатын совхозууд, Ивалгын тур...үйлэдбэрилгын ажахы, Сэлэнгын аймагай Карл ...ксын нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозууд болон бусад ажахынууд нютагай эрхэ байдалда ...н ехэ нооhо, мяха үгэхэ нарин нооhотой үүлтэрэй hүрэгүүдые үдхэhэн байна бшуу. Эдэ ажахынуудай хонишод, мэргэжэлтэдэй эдэбхитэй, сроддосотойгоор ажалайнь аша үрэеэ харуулаа. Манай республика дотор ...кальска үүлтэрэй буряад түхэлэй нарин нооhото ...ин hүрэгүүд бии болоо гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерство тогтооhон байна. Энэмнай республикын хонишодые, зооветеринарна мэргэжэлтэдые шэнэ амжалтада борижуулна.

Тиигэбэшье хонин ажалда дутагдалнууд олон ушарна. ...гтал искусственна үрэжүүлгын технологиие наринаар ...лгалаагүй, тэрээндэ эхэ хонидоо hайса бэлдээгүй ...н дээрэhээ жэл бүри hүрэгүүдэй дүрбэнэй нэгэ хубайрна бшуу. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ республикын колхоз, совхозуудай эхэ хонидой, эмэ тулгэнуудэй ...процентнь hубай гараа. Эхэ хонидой hубайралга Мухар-Шэбэрэй, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Бэшүүрэй, Хоринэй аймагуудай олонхи ажахынуудта бүри ехэ. Жэшээнь, Мухар-Шэбэрэй аймагай ажахынуудта мүнөө жэлдэ гу... мянган хонидынь гэхэ гү, али hүрэгэйнь 29 процент хурьгалаагүй, hубай гараа бшуу. Иимэ ушар эндэ бүхэндэ үзэгдэдэг. Юун дээрэhээ энэ тохёолдоноб гэхэдэ, аймагай олонхи ажахыда хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ гурим наринаар сахигданагүй, эхэ хонидынь, эмэ тулгэнүүдынь үрэжүүлхэ үедэ тамир hулатай ...тай. Энэ жэлдэшье тус аймагай Суулгын, «Одон» совхозуудта хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ пункт хүсэд бэлэн болгогдоогүй. хонидойнь тамир hула... Отарануудые бүридхэхэ хүдэлмэри захадаа гараа...

...нимэрхүү дутагдалнууд Хоринэй аймагай зарим ...да ушарна. Эндэхи Үдын совхоздо мүнөө хүрэтэр ...дынь эхэhээ hалгаагдажа дүүрээдүй.

Республикынгаа мал ажалай гол hалбари болохо хонин ...ахи иимэ ехэ дутагдалнуудые тэсэхын аргагүй. ...даа түл олоор абажа, хонин hүрэгэй үүлтэр улам ...рүүлхын, хониhоо нооhо, мяха ехээр абадаг болохо тула энэ жэлэй искусственна үрэжүүлгые эмхитэй ...ар үнгэргэхэ эрилтэ табигдана. Энэмнай хони үсхэхэ талаар парти, правительствын табиhан хойто жэлэй ...рилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ түрүүшын ... болохол.

Хонидой үрэжүүлгые жэшээтэ hайнаар үнгэргэхын тулада юун хэхэ шухала болоноб? Нэн түрүүн эхэ хонидой, ...гэнүүдэй отарануудые бүридхэжэ дүүргэхэ, отаранhоо хурьгадые илгажа захадань гараха. Тиихэдэ ...бол бонитировко хэhэн дунгүүдые харалсажа, отаранууды нооhонойнь шанараар илгажа бүрндхэхэ ушар-...

...дохёор, эхэ хонидой отара бүхэндэ искусственна ...үлгын пункт заhабарилжа бэлэн болгоод, хэрэгтэй ...түхеэрэлгэнүүдээр хангаха болоно. Түрүүшүүлэй ...ээр эдэ пунктнуудта эрьелдэдэг станогуудые түбдэрдэг хусануудые бэлшээхэ тээльниг бариха, ...хонидые илгаха, хорёонуудые зүбөөр түхеэрхэ...

...бадахяар, эхэ хонидоо, эмэ тулгэнүүдээ оролдосо... бэлшээжэ, бултыень тамир hайнтай болгохо эрил... гдана. Хонид жэгдэ тарган байбал, отараяа 20—22 ... үрэжүүлжэ дүүргэхэ арга бии.

...бэдэхеэр, пункт бүхэндэ хүдэлхөөр дүршэл, шада...тэй техник-үрэжүүлэгшэдые бэлдэхэ, мүн энэ мэр... хонишодые олоор hургаха байна. Энэ талаар ...совхозуудай зооветеринарна мэргэжэлтэд сэхэ ...салгатай. Тэдэнэр түрүү техник-үрэжүүлэгшэдэй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо үүргэтэй.

...бадахяар, ототой гэжэ илгагдаhан хонидоо саг соонь ...үлхын тула хусын үрэ таhалгаряагүй зөөхэ болоно. ...н тула хэрэгтэй соонь хүнгэн автомашинанууд та...а зэргэтэй. Энээниие аймагуудай искусственна ...үлгын гүрэнэй станциин хүтэлбэрнлэгшэд эмхид...улгатай.

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ худэлмэриие ...ар үнгэргэхэ арга боломжо гүйсэд бии. Энэ жэлдэ ...үүлтэр hайжаруулха, искусственна үрэжүүлгэ хэ...рэнэй зургаанууд нэгэ мэдэлтэй, нэгэ уг зорилготой ...ной. Аймагуудай гүрэнэй үрэжүүлгын станцинууд ...им классай, ашаг шэмэ ехэтэй, забайкалиин үүлтэ... буряад түхэлэй хусанууд хүсэд хүрэхөөр бии.

...д хонишод, зооветеринарна мэргэжэлтэд! Хони... үрэжүүлгэдэ эрхимээр бэлдэжэ, тэрэниие богони бол... hайн шанартайгаар үнгэргэжэ, ерэхэ жэлдэ хонин ...хурьга абахын түлөө бүгэдөөрөө тэмсэе.

Мүнөөдэр—СССР-эй Агаарай Флодой үдэр

СОВЕТ АВИАТОРНУУДАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

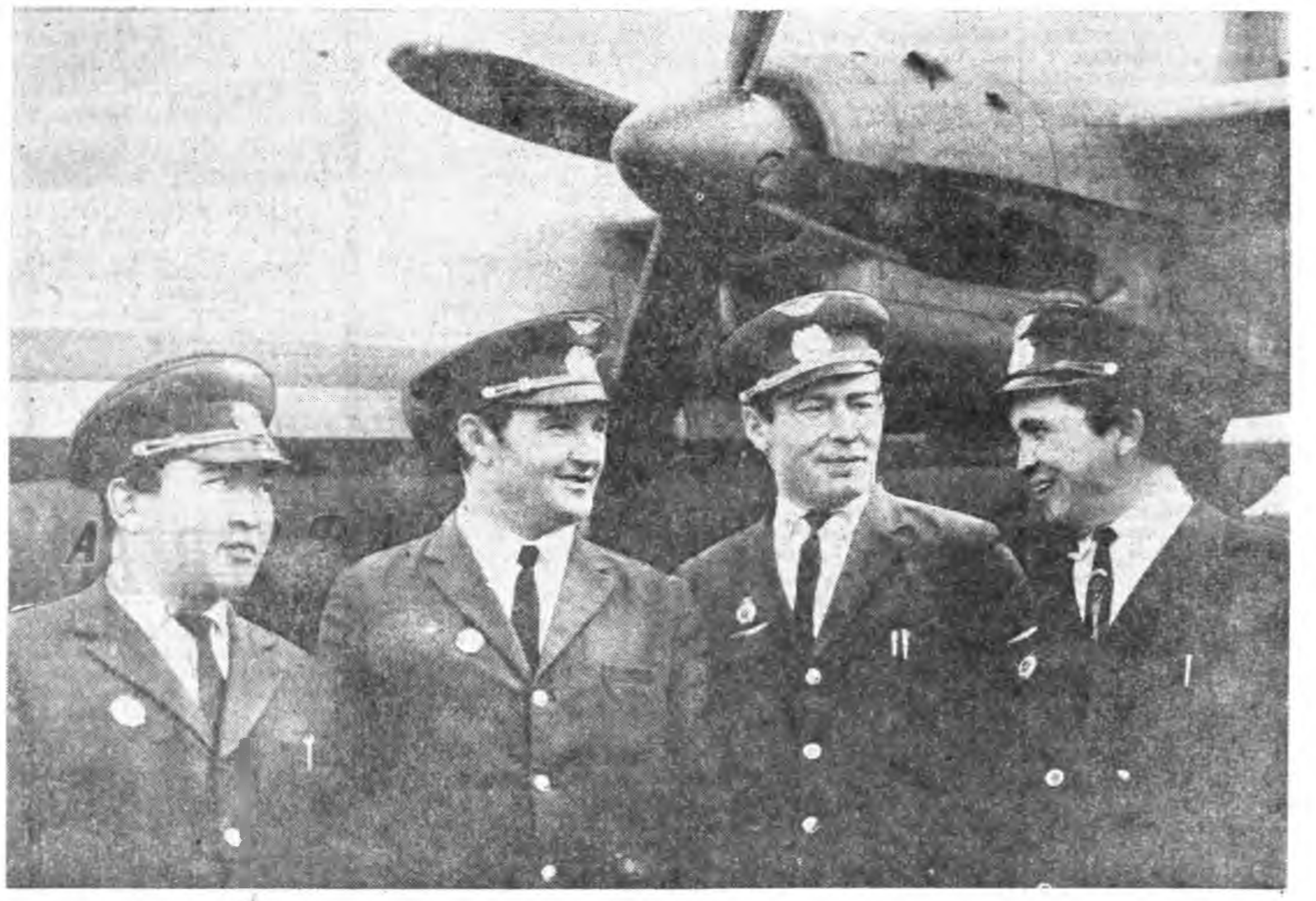
Августын 17-до Москвада Совет Армиин Түбэй театрта СССР-эй Агаарай Флодой үдэртэ зорюулагдаhан ажалшадай баярай суглаан болоо.

Суглаан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое нэгэн hаналтайгаар хүндэлэлэй президиумдэ hунгаба.

СССР-эй Оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо, армиин генерал С. Л. Соколов, СССР-эй Оборонын министрэй орлогшо, Агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй главнокомандалагша, авиациин Главна маршал П. С. Кутахов, авиационно промышленностиин министр П. В. Дементьев, гражданска авиациин министрэй орлогшо Н. П. Быков болон бусад авиаторнуудые, авиационно техникэ бүтээгшэдые амаршалhан байна.

Суглаанда хабаадаhшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ зорюулжа, амаршалгын бэшэг баталан абаа.

(ТАСС).

Улаан-Үдын авиапредприятиин эрхим хүдэлмэрилэгшэд — АН-24 самолёдой экипажай гэшүүд (зүүн, гарhаа) штурман П. Д. Иванов, командир Ю. М. Бондаренов, хоёрдохи пилот А. С. Аночин, бортмеханик А. В. Лопатин.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

90 ГЕКТАРАЙ КУКУРУЗА ХУРЯАГДАБА

Үбhэнэй косилкын ябахагүй, намаг налхитай газарай ногоон сабшагдаа. Хэдэн арбаад эрхим шанартай hүринүүд сомогдоо. Тиихэдэ Леонид Петрович Залуцкий гэгшын звено малай тэжээл бэлэдхэжэ үргэлжэлhээр. Тус звенодо 25 хүн хүдэлнэ. Гол түлэб эхэнэрнүүд юм. Тэдэнэр Байгалай совхозой Еланска отделени соогоо эгээн түрүүлэн үбhэндэ гаража, техникэ хэрэглэхын аргагүй газарай ногоо гар хажуураар сабшажа эхилhэн юм.

Хажууршад Анна Залуцкая, Анна Серебрякова, Валентина Селиванова, Ольга Залуцкая гэгшэд hайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө нормо үлүүлэн дүүргэнэ. Эрэшүүл үбhэ hүрилнэ. Федор Елизов, Анатолий Суранов, Сергей Залуцкий, звеное даагша Леонид Залуцкий гэгшэд эрхим ажалаараа нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгарна.

Үбhэ ногоо сабшажа hүрилхэhөө гадна, Еланска отделениин үбhэшэд горох обёос хоёрые холижо тариhан 360 гектар талмайн ургаса хуряаhан, 90 гектар кукуруза сабшажа, силос дараhан байха юм. Еланска отделениин үбhэшэд 6000 центнер үбhэ соможо, малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулха байна.

А. ШУЛУНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Хажууршад үбhэ сабшажа ябана.

Авторай фото.

ДЭЭРЭЭ ОРТООГҮЙ

Хоринэй аймагай Дээдэ-Тайлсын совхозой хүдэлмэришэд ногооной ургахада сабшахабди гээд hанаа амар hуугаагүй юм. Совхоз дотор сабшалан hайжаруулха 6 звено эмхидхэгдэhэн бэлэй. Тэдэ звенонууд сабшалан hайжаруулха талаар ехэ юумэ хээ: нуга сабшалан дээрэ аяар 9365 тонно наг шэбхэ, 400 тонно минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдаа, 150 гектар талмайда үтэг хэгдэhэн байна. Баян дүршэл, эрхим ажалаараа совхоз доторoo суурхадаг луговодууд эндэ олон. Эртэ хабарhаа тэдэнэр ажалаа эхилхэдээ, социалис уялгануудые абаhан байна. Жэшээлхэдэ, луговод И. К. Челондаевай хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд гектар бүриhөө 20 центнер үбhэ хуряажа абахабди гэжэ үгээ үгэhэн hаа, О. К. Никитинэй звеногойхид гектар бүриhөө 25 центнер үбhэ хуряаха уялга абаhан байгаа. Луговодуудай хоорондо иимэрхүү социалис мүрысөөн дэлгэрhэн байгаа.

Үнэхөөрөөшье, Дээдэ-Тайлсын, хүршэ Үдын совхозуудан сабшалан дээрэ үбдэгсөө ногоон ургаа. Сабшалан hайжаруулха талаар совхозуудай хүдэлмэришэдэй хэhэн хүдэлмэриин үрэ дүншье, мүноо жэлэй хура бороонойшье «хэшэг» байжа болоо юм бээзэ. Зүгөөр ургаhан ногоогоо саг дарыдань сабшажа абаха арга заб багал байба. Совхоздо аадар бороо үдэр бүри шахуу адхаржа эхилээ.

Тус совхозой коллектив огторгой өөдэ хараад, гараа дэлгээд hуубагүй. Мүнөө жэлэй үбhэ хуряалгын хүдэлмэри үни хада түсэблэгдэhэн, бэлэдхэл hайнтайгаар угтагдаhан бэлэй. «Тэжээл бэлэдхэлээ эмхитэй hайнаар үнгэргэе! гэжэ Дээдэ-Тайлсын совхозой хүдэлмэришэд аймагайнгаа ажахынуудай хүдэлмэришэдые уряалhан бэлэй. Энэ үүсхэлынь аймаг дотор үргэнөөр дэмжэгдээ. Тиихэдээ тус совхоз үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ 12 мянган центнер үбhэ ехээр бэлдэхэ гэhэн зорилго табиhан байна.

Гэбэшье мүнөө үбhэшэдэй 12 звено сабшалан дээрэ ажаллана. Тэдэнэй дүрбэниинь оньhожоруулагдамал звено юм. Эдэ звенонуудтань мүнөө хамта дээрээ 300 шахуу хүн ажаллана. Тэдэнэр үбhэ хуряалгадаа харюусалгатайгаар хандажа, хэлэhэн үгэдөө хүрэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллана. Наратай үдэр, час бүхэниие хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Хура бороотой үдэр набшаhата тэжээл бэлдэнэ, шадал соогоо сенаж хэнэ. Мүнөө дээрээ 170 центнер үбhэнэй гурил бэлдэгдээ.

Совхозой дирекци болон партком үбhэ хуряалгын үедэхи социалис мүрысөөнэй гурим тухай асуудал олоной урда табижа, зүбшэн хэлсүүлhэн байна. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүд 10—11 хоноод лэ гаргагдана. Түрүү hуури эзэлhэн звенодо дамжуулгын вымпел, мүнгэн шан барюулагдадаг. Тиихэдэ түрүүшын декадануудта үбhэ ехээр бэлдэhэн звенонууд ажалай түлөөhэ яhала ехээр абаа. Игэжэ үбhэшэдые урмашуулха хэрэг бэелүүлэгдэнэ.

В. А. Кучумовай, П. М. Гурьевай хүтэлбэрилдэг звенонууд социалис мүрысөөндэ шалгаржа гараа.

Мүнөө жэлэй сагай уларилай муушье hаань, Дээдэ-Тайлсын совхозой хүдэлмэришэд час бүхэн үнэтэй гэжэ hайн ойлгоно. Тэрэнь тон зүб, бултанда ойлгосотой. Юундэб гэхэдэ, ниитын малда элбэг хүрэхэ тэжээл бэлдэхэhээ шухала зорилго мүнөө дээрээ үгы ха юм.

С. ОЧИРОВ.

САРАТОВСКА ОБЛАСТИИН ПАРТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

САРАТОВ. (ТАСС). Саратовска областиин партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан августын 17-до эндэ болоо. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежнев хани, халуунаар угтагдан, эдэбхитэдэй суглаанда хабаадалсаба.

КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. И. Шибаев, партиин районно комитедүүдэй секретарьнууд А. Т. Точка, А. Ф. Козобродов, В. С. Луговец, В. Р. Сонин, И. Ф. Павлов, А. И. Поляков гэгшэд промышленность, капитальна барилга, газар тарялан болон мал ажал хүгжөөхэ талаар түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи, шиидхэхы жэлдэ областиин ажалшадай абаhан социалис уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байhан тухай элидхэбэ.

Энэ жэлдэ 280 миллион пүүд ороohо таряа гүрэндэ худалдаха гэhэн шиидхэбэри баталан абаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие бүри ехэ ашаг үрэтэй болгохын тула Волго мүрэниие комплексноор хэрэглэхэ асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаhан байна. Уhалагдадаг газарhаа ороohо таряа, хүдөө ажахын бусад ургамалнуудые лаб ургуулжа абаха ехэ ехэ районуудые Поволжидо бии болгохо асуудалаар партиин хараалhан үргэн ехэ программын ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухайда Главсредволговодстройн начальник И. П. Кузнецов элидхээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев эдэбхитэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ МОСКВАГАА БУСАБА

КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев августын 17-до Москвадаа бусажа ерэбэ.

(ТАСС).

А. Н. КОСЫГИН Е. ФОГТОЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Е. Фогтой августын 17-до Кремльдэ уулзаба.

Ерэхэ табан жэлдэ (1976—1980 онуудта) СССР-эй болон ВНР-эй арадай ажахые хүгжөөлгын түсэбүүдые тааралдуулан табиха талаар хамтын хүдэлмэритэй дашарамдуулан, совет-венгер харилсан ажаллалгын зарим шухала асуудалнуудые хоёр ороной правительствые толгойлогшонор хаража үзөө. Энээнэй үндэhөөр, хоёр ороной тусхай мэргэжэлтэ органууд Советскэ Союз болон Венгриин хоорондохи бүхы талын харилсан ажаллалгые үргэдхэлгэ ба нарижуулгада шэглүүлэгдэhэн саашанхи хэмжээнүүд тухай дурадхалнуудые зохёохоёhотой гэжэ үгээ ойлголсоhон байна. Тиин эдэ хэмжээнүүд КПСС-эй ЦК болон ВСРП-гэй ЦК-гай, мүн хоёр ороной правительствануудай абаhан шиидхэбэринүүдые, тэрэшэлэн СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай социалис экономическа хани харилсаае саашадань гүнзэгы бэхи болгохо, мүн экономическа харилсан ажаллалгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ талаар социалис оронуудай коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэ болоhон уулзалга дээрэ абтаhан шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ туhалха бшуу.

Уулзалга ба хөөрэлдөөн үнэн зүрхэнэй, нүхэр ёhоной оршон байдалда үнгэрөө. Совет талаhаа Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков болон СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын орлогшо Н. Н. Иноземцев хабаадалсаа. Венгриин талаhаа Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Госпланай түрүүлэгшэ Т. Лазар, Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, ВНР-hээ СЭВ-тэ байдаг саг үргэлжын түлөөлэгшэ П. Вайи гэгшэд хөөрэлдөөндэ хабаадалсаhан байна.

* * *

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Е. Фогой хүндэлэлдэ сайлалга хээ. Хани халуун оршон байдалда үнгэрhэн сайлалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров болон бусад тусхай тушаалтад байлсаа.

* * *

Е. Фок тэрэл үдэртөө эхэ ороноо бусаа.

(ТАСС).

НОГООНОЙ ГУРИЛ—ШЭМЭТЭЙ ТЭЖЭЭЛ

Репортаж

— Ногооной гурил ехээр ...дхэжэ абабал, үбэлэй, ...арай сагта аргагүй ту... ...ай байдагыень hайн мэ...эг болонхойбди. Үбэл... ...гэдөө нөөсэлhэн үбhэ ...элэйнгээ хоморджо ...лхада нарай хурьгад. ...алнуудаа ногооной гури... эдеэлүүлхэдэмнай ...рэн боргожодог. Иимэ шэ...эй байhыень хараадаа ...н, манай совхоз гурбан ...лэй саада тээ тарянайн ... тоог дээрэ АВМ-0,4 ...лэй агрегат тодхожо. ...оной гурил хадагалха ...ад шэнээр барая юм. Мүнөө тэндэ шэмэтэ тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэри түлэг ...даа ябуулагдажа байна. ...ирхобол, ошожо хараха... ...тнайшье болохо, — гээд, ...хозой директор Федор Иннокентьевич Кушнарев ...ол дээрэхи саарhа дансануудаа аятайханаар ябтал..., hугалга соогоо хэбэ.

Тарянай тоог дээрэ ерэ...эмнай ногооной гурил ...эдэгдэн, саарhан мэшээгээр дүүрэтэр хэгдэhэн шэмэтэ тэжээл склад соо ...гдэжэ байба. Эдэ бүхы ...алыень харахада, ямар бэ ...аа холимог тэжээл бэлэдхэ... ...комбинадай нэгэ цех соо ...оhоншуу үзэгдэхэ юм. Тойроод элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд аалиханаар аад, ...гэ жэгдээр хүдэлгэгдэнэ. Сабшагдажа, бага зэргэ hэ...рээгдэhэн үбhэн абhаар «Волгарь» түхэлэй машинаар хэрэгдээд дам саашаа «АВМ-0,4» агрегадай тээрмэдэ дамжуулагдана. Тэндэ гурил болгогдоhон ногоониинь тусхай түхеэрэлгэ соо халуун агаараар hалхитуулан хатаагдаад, хэдэн соргоор мэшээгүүд соо хэгдэнэ.

— Манай агрегат аяар июлиин эхинhээ хүдэлгэгдэжэ захалhан. Энэ хугасаа соо яhала ехэ гурил тээрмэдэжэ гаргаабди. Агрегадтамнай дүй дүршэлтэй механизаторнууд хүдэлмэрилнэ. Тиимэhээ эбдэржэ hаатаха ушар оройдоошье үзэгдөөгүй. Яhала hайнаар заhабарилагдажа бэлдэгдэhэн байба гээшэ аабза, — гэн, Надежда Авкадеева ногооной гурилаар дүүргэгдэhэн мэшээгүүдые сорго дороhоонь абажа, шэгнүүлээд, саашань табина.

Совхозой энэ агрегат хоёр халаанда таhалгаряагүй хүдэлгэгдэнэ. Гансахан ногооhоо бэшэ, мүн таримал донник, хүсы, элдэб набша намаа, обёостой холигдожо таригдаhан горох тээрмэдэжэ, шэмэтэ гурил гаргана. Хоёр халаанда хубааран хүдэлхэдөө нэгэ бүлэгынь ногоо сабшажа асарна. Нүгөөдэнь агрегадаа хүдэлгэжэ, бэлэн болгогдоhон продукциингаа шанарые наринаар шалгажа, складта оруулжа хадагална.

Тэрэ үдэр механизатор В. Рахматуллинай бүлэг ажаллажа байба. Агрегадай түерээн доро «Волгарь» машинада сабшагдаhан үбhэ хэршэжэ байhан Анатолий Шарипов сүлөөгүй ажаллана. Тээ саанаханань гурилаар дүүргэгдэhэн мэшээгүүдые сорго дороhоо абажа, шэгнэжэ байhан Надежда Авкадеева баhал тугшаранги..

Энэ үедэнь тэргээр дүүрэтэр хангалтама үнэртэй донник тээhэн «МТЗ-50» түхэлэй трактор ерэжэ, үбhөө буулгаба. Жолоошониинь түргэхэн эрьежэ, косилкашан Виктор Миненкын сабшажа байhан доннигой поли тээшэ табилуулба.

— Үдэртөө хэды центнер гурил гарганабта?

— Халаан соо 40—50 центнер ногооной гурил бэлдэгдэдэг. Үнгэрhэн hара хахадай хугасаада 340 гаран тонно ногооной гурил гаргагдаа. Түсэбнай хэды юм, мэдэнэгүйбди. Нёдондо 250 шахуу тонно гурил бэлэдхээ hэмди. Тэрэмнай февраль hарын хахадлатар хүрөө hэн. Юрэдөө ногооной шэмэтэйдэ ехээр лэ гурил абаа hаа, hайн hэн,—гэжэ механизатор В. Рахматуллин харюусаба.

Үнэхөөрөөшье эндэхи үбhэшэд ногооной гурил ехээр гаргаха аргатай. Дутагдалынь гэхэдэ, эндэ социалис мүрысөөн эмхидхэгдээгүй, урмашуулгын гуримай зохёогдоогүйнь халагламаар. Хоёрдохёор, агрегадайнь hарабша багаар хэгдэнхэй, зарим түхеэрэлгэнүүдынь хура бороодо орохоор. Хэрбээ hарабшыень шэнэлжэ, бүри ехээр үргэдхөө hаа, бүришье бүтээсэтэй байха hэн.

— Түргэн саг соо тодхогдоhон энэ агрегаднай яhала дутагдалтай. Тиигэбэшье hаань, механизаторнууднай байгша ондо ногооной яhала ехэ гурил бэлэдхээ. Энэ хүдэлмэримнай түрүүшын хюруугай унатар ябуулагдаха, — гээд «Пограничный» совхозой директор Ф. И. Кушнарев мэдүүлээ hэн.

Вл. ЖИГЖИТОВ.
манай корр.

Хяагтын аймаг.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ, НООҺО ХУДАЛДАХА ЮҺЭ ҺАРЫН ТҮСЭБ, ДААБАРИИЕ ХЭР ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1973 оной августын 16-иай мэдээн (Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан	hүн	Үндэгэн	Ноohон
Прибайкалиин	95	79	—	—
Кабанскын	82	86	70	—
Улаан-Үдын	81	78	98	103
Түнхэнэй	79	86	92	97
Хойто-Байгалай	70	126	—	—
Хэжэнгын	68	95	—	97
Бэшүүрэй	63	75	125	99
Хурамхаанай	62	96	—	85
Загарайн	63	67	2,9 дахин	76
Сэлэнгын	58	87	—	96
Мухар-Шэбэрэй	56	72	87	85
Захааминай	52	86	—	92
Баргажанай	51	82	105	111
Баунтын	48	99	—	—
Хяагтын	46	71	121	95
Зэдын	45	79	98	88
Хоринэй	43	86	153	100
Яруунын	37	94	—	105
Ахын	7	68	—	109

КОММУНИСТНУУДАЙ АЖАЛ ХЭРЭГҮҮД

Манай «Эрдэм» совхоз аймаг дотороо олон һалбаритай ажахынуудай нэгэн юм. Гол һалбаримнай мал ажал даа. Ажахыдамнай 35000 гаран хонид, 3.000 үхэр, 5.000 гахай тоологдоно. Шэнэ табан жэлдэ мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйл 35—40 процентээр ехэдхэгдэхэ юм.

Энэ зорилго бэелүүлхын тулада бүхы түрэлэй мал адууһые бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр, талха тарьяанай зүйлөөр хүсэд хүрэхэ хэмжээтэйгээр хангаха ёһотойбди.

Сабшалан болон бэлшээриин ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагданхай. Сабшалангай, бэлшээриин газарые сэбэрлэхэ, уһалха, үндэһөөрнь һайжаруулха хүдэлмэри ябуулхын тулада саг үргэлжын бригада байгуулагдаһан байна. Энэ бригадада хэрэгтэй машина, техникэ болон бусад хэрэгсэлнүүд даалгажа үгтэнхэй. Гадна луговодуудай 8 звено байгуулһан байгаабди. Бригада болон звенонуудые даагшаар дүршэлтэй, харюусалгатай хүнүүд, нэн түрүүн коммунистнууд табигданхай. Эдээндэ газар даалгажа үгтэнхэй, тэндэһээ үбһэ хуряажа абаха түсэбтэ даалгабари, нормо, абаһан продукциин сэн гэхэ мэтэнүүдые ажахын тоосооной үндэһөөр үгтэһэн байна.

Байгша оной эхеэр тарьяашад болон луговодуудай зүблөөн үнгэргэгдөө һэн. Бэелүүлэгдэхэ агротехническэ хэмжээ ябуулганууд, социалис мүрысөөнэй дүримүүд эндэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. Звено бүхэн, сабшалан һайжаруулха отрядай бригада энэл зүблөөн дээрэ уялгануудые баталан абаһан байна.

Сабшалан һайжаруулха, ургасыень дээшэлүүлхэ — уһалха, үтэгжүүлхэ хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулһанай ашаар совхозой луговодууд, тарлашад үбһэ ногооной һайн ургаса ургуулаа. Жэшээнь, Дээдэ Боом гэжэ 200 гектар сабшалан дээрэһээ гектарай 14 центнер үбһэ абаха гэһэн уялгатай байгаа һаа, мүнөө дунда зэргээр гектарай 20 центнерээр жэгдэрбэ. Партиин гэшүүн Ц. О. Бармитов энэ участогта ахалагша луговодоор хүдэлнэ.

Мухар-Шэбэр гэжэ сабшалан дээрэ И. А. Братеньковой звено хүдэлһэн байна. Эндэхи 166 гектар сабшалангай га бүриһөө дунда зэргээр мүн лэ 20 центнер үбһэн хуряагдана. Д. Ч. Чимитовэй ахалдаг звеногойхидой ажаллдаг Хапчеранга гэжэ участогай 200 гектарһаа дунда зэргээр га бүриин 18 центнер үбһэн абтана. Иимэ жэшээнүүдые дурдабал, олон байха.

Ерэхэ үбэлэй үбэлжэлгэдэ совхознай 28.800 центнер үбһэ бэлэдхэхэ түсэбтэй. Ажахын главна мэргэжэлтэдэй, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тоолоһоной ёһоор 29.000 гаран центнер үбһэ абаха арга боломжо бии байна.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри мүнөө түлэг дундаа. Оньһожоруулагдаһан дүрбэн томо бригада, үбһэшэдэй 27 звено мүнөө үбһэн дээрэ хүдэлжэ байна. Бүхы хонишод, малшад, һаалишад бултадаа шадахыса үбһэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана гээшэ. Тракторна 17 косилка, морин 22 косилка, наяад хүн гараараа үбһэ сабшана. Үбһэ тармаха, һүри сомохо техникэ олоор хүдэлгэгдэнэ. Хамтадаа табан зуу шахуу хүн үбһэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Тэрээнһээ гадна, манай совхозой газар дээрэ байһан эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд үбһэ хуряаха тусхай даалгабаритайнууд, мүн лэ эдэбхитэйгээр хүдэлжэ оронхой. Жэшээнь, Түгнын сельсовет (түрүүлэгшэнь Р. И. Коденев), Түгнын соёлой байшан (директорынь П. Т. Перелыгина) 65 центнер үбһэ сабшажа хуряаха түсэбтэй аад, 97 центнер бэлэдхээ. Үбһэ хуряалгая эдэнэр үргэлжэлүүлһээр. Түгнын совхозрабкоопой (түрүүлэгшэнь Н. Б. Дондокдоржиев) хүдэлмэрилэгшэд 80 центнер үбһэ бэлэдхээд байна.

Энэ зунай байгаалиин бэрхэшээлтэй байгаашье һаань, манай совхозой хүдэлмэрилэгшэд үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын ябаса һуладхахагүйн тулада бүхы шадалаараа оролдоно, эртэеэ улам шангадхана. Байгша оной августын 8-най мэдээгээр зурган мянгаад центнер үбһэн һүрилэгдэнхэй, 2000 центнер үбһэн тюк болгожо бэлэдхэгдээ, 7100 центнер сенаж дарагданхай.

Сенаж даралгада олон янзын техникэ, комбайнууд, үбһэ суглуулдаг түхеэрэлгэнүүд, кукурузын комбайнууд хүдэлгэгдэнэ. Үбһэ зөөлгэдэ ашаанай 22 машина, тракторай 5 тэргэ хабаадуулагданхай. Үбһэ нягтаруулан дарахын тулада томо ДТ-75 тракторнууд хүдэлгэгдэнэ.

Совхозой партиина комитет, отделениинүүдэй партиина организацинууд үбһэшэдэй звено, бригада, агрегат бүхэндэ агитаторнуудые томилһон байна. Эндэ ябуулагдаха политическэ хүдэлмэриин түсэб габигданхай, тэрэнэй ёһоор хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Энэл үедэ социалис мүрысөөнэй дүрим зохёогдожо, баталагдаһан, энээнэй үндэһөөр дүнгүүдынь 5-5 хоног бүхэндэ гаргагдана. Мүрысөөнэй дүнгүүдэй гаргагдахада, агитаторнууд, политинформаторнууд бүхы звено, бригадануудта гаража, хөөрэлдөө хэдэг, түрүү һуури эзэлэгшэдтэ вымпелнүүдые барюулдаг гуримтай.

Байгша оной августын түрүүшын арбан хоногой үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын дүнгөөр манай совхоз аймаг соогоо нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй райкомой, аймагай гүйсэдкомой дамжуулгын улаан туг абаһан байна. Саашадаашье үбһэ хуряалгынгаа ябаса улам шангадхаха хүсэлэнтэйбди. Совхоз соогоо гурбадахи отделениин (эрхилэгшэнь Д. С. Соктоев, партиина организациин секретарь О. Б. Бадмаев) хүдэлмэришэд илангаяа һайнаар хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэ ёһотойбди. Эдэнэр ехэ үбһэ һүрилөө, 2.350 центнер сенаж люцернээр дараа. Хамтадаа эндэ 100 гектарта люцернэ таригданхай, гектар бүриһөө 45 центнер ургаса абтана.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ ябагшадые хангаха хэрэг һайнаар эмхидхэхэ гэжэ оролдоһон байгаабди. Тусгаар табигдаһан түсэбэй-графигай ёһоор агитбригада, автолавка, медицинын хүдэлмэрилэгшэд үбһэшэдтэ гарадаг байна.

Совхозой бүхы отделениинүүдэй партиина организацинуудта партиина, бүлэгүүд байгуулагданхай. Жэшээнь, гурбадахи отделенидэ Д-Н. Д. Бальжинимаев түрүүтэй гурбан коммунистһаа бүридэһэн бүлэг байгуулагданхай. Партиина бүлэгүүд социалис мүрысөөнэй дүн гаргалсадаг, хүн зоной дунда хөөрэлдөө хэдэг юм. Мүн хоёрдохи отделениин хүдэлмэришэд ажалайнгаа эртэ шангадхан хүдэлнэ. Сабшаһан үбһэнэйнгөө 80 процентые тюк болгон ябтална.

Иигэжэ манай совхозой ажалшад ниитынгээ адууһа малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхын тулада хамаг хүсэеэ гарган хүдэлнэ. Энэ ажалда коммунистнууд хабаяа харуулан ябалсана.

А. ДОРЖИЕВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой парткомой секретарь.

ВОЛГОГРАДСКА ОБЛАСТЬ. «Волго-Дон» совхозой тарьяашад энэ жэлдэ 100 мянган центнер шэниисэ Эхэ орондоо худалдаха гэһэн уялга абанхай.

Мүнөө тарья хуряалга түлэг дундаа. Комбайнер Михаил Ефимович Суханов тарья хуряалга дээрэ ажалай үльгэр жэшээ харуулан ажаллана. Тэрээндэ «1973 оной тарья хуряалгада эрхимлэгшэ механизатор» гэһэн вымпел барюулагдаа.

Совхозой поли дээрэ энэ жэлдэ кукурузын баян ургаса ургаа. Мүнөө эндэ бүдүүн болон шэмэтэ тэжээл бэлэдхэгдэжэ байна. Ниитын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэгдэхэл байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэниисэ хуряалга дээрэ.

ТАСС-ай фотохронико.

ТАРЯА ХУРЯАЛГАДАА ХЭР БЭЛДЭЖЭ БАЙНАТ?

Иимэ асуудалтайгаар манай тусхай корреспондент Б. Гылыков республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдтэ хандаһан байна. Эндэ тус нэгэдэлэй түрүүлэгшын орлогшо В. М. Тюменцев, таһагуудай начальнигууд Б. М. Бардамов, Н. В. Черниговский гэгшэд асуудалнуудта харюусаа.

Асуудал: комбайнуудые заһабарилха хүдэлмэри хэр ябанаб, энээндэ юун һаад хүргэнэб?

Харюу: манай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд энэ жэлдэ 350 комбайн заһабарилха түсэбтэй юм. Тэрэнэй 260-ниинь бэлэн болонхой. Бэшэниинь заһабарилагдажа байна.

Комбайнуудые заһабарилха хүдэлмэри Хоринэн, Сэлэнгын, Бэшүүрэй аймагуудай отделенинүүдтэ һайнаар ябуулагдана. Эдэ аймагуудай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд комбайн заһабарилха түсэбөө үлүүлэн дүүргэнхэй. Жэшээнь, Бэшүүрэй аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприяти 40 комбайн заһабарилха түсэбтэй байбал, тэрэнээ 51-дэ хүргөө.

Комбайн заһабарилгаар Хурамхаанай аймагай Могойтын, Улаан-Үдын аймагай Тарбагатайн отделенинүүд гээгдэжэ ябана. Могойтын отделенидэ 14 комбайн заһабарилагдаадүй.

Комбайн заһабарилгада юун һаад хүргэнэб гэхэдэ, нэн түрүүн запчастьнууд дуталдана, илангаяа двигательнүүд хомор. Шэнэ түхэлэй «Сибиряк» комбайнуудай зарим частьнууд түргөөр эбдэржэ зобоонo. Скоростиин коробко, муфта, сцепкэ гэхэ мэтэ частьнууд ехээр дуталдана.

Асуудал: комбайн хэрһайн шанартайгаар заһабарилагданаб, ороохо гээлтэдэ оруулхагүйгөөр хэр тааруулагданаб?

Харюу: манай предприятинуудта заһабарилагдаһан комбайнууд нарин нягтаар шалгагдадаг, 150 час сээ найдамтайгаар хүдэлхэ гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гаргагдадаг. Бүхы комбайнууд ороохо гоожохогүйгөөр тааруулагдана, нүхэнүүдынь бүглэгдэнэ. Комбайнуудые ороохо гоожохогүй болгохо хэрэгсэл манай предприятинуудта бүтээгдэнэ. Тэрээгээр колхоз, совхозуудай бүхы комбайнуудые хангаха аргатайбди.

Энэ жэлдэ хэбтэнги тарьяанай бии байһые хараада абажа, комбайнуудта хоолос үргэжэ үгэхэ тусхай гохонуудые бэлдэжэ байнабди. Тиимэ гохонуудые манай электро-заһабарилгын завод үйлэдбэрилнэ. Мүнөө 640 тиимэ комплект бэлдэгдэнхэй. Захааминай аймагай ажахынууд 50 тиимэ түхеэрэлгэ худалдажа абаа.

Ургаса хуряалгын үедэ комбайнуудта техническэ туһаламжа хүргэхэ 2—3 автомастерской аймагай отделени бүхэндэ бэлдэгдэжэ байнхай. Мүн эбдэрһэн комбайнуудые түргэнөөр заһабарилхын тула ябууд һэлгэхэ хэдэн шухала узелнууд үлүү бэлдэгдэхэ юм.

Асуудал: автомашинанууд тарья хуряалгада хэр бэлдэгдэнэб?

Харюу: энэ жэлдэ манай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй предприятинууд ургаса хуряалгада 740 автомашина табиха уялгатай. Мүнөө хахадһаа олонхинь колхоз, совхозуудта ошонхой. Кабанскын аймагта автомашинанууд июлиин 25-һаа хойшо хүдэлжэ байна. Түсэбэй ёһоор эндэхи авто-ажахы ургаса хуряалгада 30 автомашина табиха байбал, мүнөө 25-ые эльгээнхэй. Эдэ автомашинанууд силосэй ногоо зөөхэ хүдэлмэридэ хэрэглэгдэнэ.

Хориин аймагай авто-ажахы (эрхилэгшэнь П. И. Краснопеев) 51 автомашина ургаса хуряалгада эльгээхэ байбал, мүнөө 54-ые ябуулаа. Мүн 2-дохи транспортна предприяти (директорынь И. П. Сажин) 105 автомашина колхоз, совхозуудта ябуулха байбал, мүнөө 74-ые эльгээнхэй. Һаяар бэшэниинь ябуулхаар бэлдэжэ байна.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын, Хурамхаанай, Загарайн аймагай авто-ажахынууд шэнэ ургасын тарья зөөхэ хүдэлмэридөө һайса бэлдэһэн, колхоз, совхозуудта даалгабариин ёһоор автомашинануудые эльгээжэ байнхай.

Зүгөөр олохон авто-ажахынууд энэ талаар гээгдэлдэ оронхой. Зэдын аймагай авто-ажахы (эрхилэгшэнь Н. И. Якимов) колхоз, совхозуудта 100 автомашина эльгээхэ байһан аад, оройдо 24-ые ябуулаа. Эндэ гол түлэб автомашинануудай мотоорнууд, жолоошод дуталдана. Мүнөө үедэ энэ ажахыда туһаламжа хүргэгдэжэ байна. Һаяхана эдэнэртэ автомашинын 10 двигатель үгтөө. Үглөө мүнөө үшөө эдыshэнээн мотоор үгтэхэ юм.

Ороохо тарья ехээр таридаг Мухар-Шэбэрэй аймагта ажалладаг авто-ажахы (эрхилэгшэнь В. И. Чеканов) 20 автомашина эльгээхэ аад, миил 8-ые ябуулаа. Нүхэр Чеканов эдэ бүгэдые сагааруулха зорилгоор «ажахынуудта ургаса хуряажа захалаадүй байна» гэжэ шалтагаална.

Асуудал: автомашинанууд хэр һайнаар бэлдэгдэнэб, ороохоной гээлтэтэй тэмсэхэ зорилгоор юун хэгдэнэб?

Харюу: ургаса хуряалгада ябаха автомашинануудай кузов үндэр болгожо, нүхэ һүбэнүүдынь бүтүүлэгдэнхэй. Бүхы автомашинануудай хахадынь тарья зөөхэдөө, хушаха брезентээр хангагданхай. Ургаса хуряалгын эхилтэр бүхы автомашинануудые тиимэ брезентээр хангаха хэмжээнүүд абтана. Тэрэшэлэн автомашинануудта шагтагалха прицепүүд бэлдэгдэнэ. Мүнөө 120 тиимэ прицеп бэлэн болонхой.

Асуудал: жолоошод хүсэд хүрэхөөр бии гү, тэдэнэрэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри, социалис мүрысөөн хэр зэргэ ябуулагданаб.

Харюу: ургаса хуряалгада хүдэлгэгдэхэ автомашинануудта 200 жолоошод дуталдана. Тиимэһээ Буряадай АССР Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор 200 жолоошодые Улаан-Үдэ хотын предприятинууд үгэхэ уялгатай. Теэд мүнөө дээрэ энэ шухала тогтоол муусa дүүргэгдэнэ. Улаан-Үдэ хотын Железнодорожно район 10 жолоошониие хүдөөдэ ажаллахаар эльгээгээд байна. Советскэ район нэгэшье жолоошониие үгөөгүй.

Аймагуудай авто-ажахы бүхэндэ жолоошодой хамтын суглаан үнгэргэгдэжэ, тэдэнэр тодорхой социалис уялгануудые бэедээ даажа абанхай. Жолоошон бүхэндэ социалис мүрысөөнэй гурим, ажалай түлөөһэ болон бусад хэрэгтэй юумыень бэшэһэн памятканууд үгтөө.

Асуудал: жолоошодой ажалые бүтээсэ ехэтэй болгохын тула ямар түрүү арга дүршэл хэрэглэгдэнэб?

Харюу: Эхэ оронойгоо баруун областьнуудай дүй дүршэл халан абажа, энэ жэлдэ 100 жолоошодһоо бригада бүридхэжэ ажаллаха гэжэ хэлсэгдээ. Иимэ бригада бүхэндэ нэгэ жолоошониинь бригадир боложо, бусад нүхэдөө эмхидхэжэ, ударидажа ябаха юм. Энэ ушарта дүршэл ехэтэй жолоошод залуушуулда туһалха ушартай. Ашаа зөөхэ даабари бригада, колонно бүхэндэ хүргэгдэхэ байна.

Тэрэшэлэн ургаса хуряалгада комплексно бригаданууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана. 3—4 комбайнда мүн эды шэнээн автомашинанууд даалгагдаха. Тиигэжэ, автомашинануудые һаадгүйгөөр хүдэлгэхэ арга олгогдохо байна.

Автомашинануудта техническэ харууһалга, заһабарихэжэ байха зорилгоор 50 автомашина бүхэндэ механик, слесарь хоёр даалгагдана. 100 автомашина бүхэндэ нэгэ автомастерской табигдана.

Асуудал: жолоошодто һаадгүйгөөр ажаллаха, зохидоор амарха арга бии болгогдоо гү?

Харюу: жолоошодые эдеэ хоолоор, зохид байраар хангаха хэрэг колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ даалгагданхай. Теэд мүнөө дээрээ, энэ талаар олон дуталдалнууд ушарна. Жолоошодые эдеэ хоолоор хангалга Хэжэнгын аймагай ажахынуудта мууса эмхидхэгдэнхэй. Олохон ажахынуудта автомашинануудые һүниин сагта табиха тусхай байра түхеэрэгдээгүй байһаар.

Ургаса хуряалгада хүдэлхөөр гараһан механизаторнууд, жолоошод урдаа тодорхой зорилгонуудые табижа, социалис уялгануудые абанхай. Автоколонноүүдай, бригадануудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөн 10 хоног бүхэндэ согсологдожо, түрүүшүүл урмашуулагдаха. Түрүү колонно болон бригадануудта дамжуулгын Улаан туг мүнгэн шантайгар барюулагдажа байха. Жолоошод болон бусад хүдэлмэришэдэй мүрысөөнэй дүн арбан хоног бүхэндэ согсологдожо, 1000 тонно-километр хэһэн жолоошонтой автомашиныn үүдэндэ табан хушуу одон зурагдажа байха жэшээтэй.

ЛОКОМОТИВ-ВАГОН ЗАҺАБАРИЛГЫН ЗАВОДТО

АЖАЛАЙНГАА ҺҮҮЛЭЭР

Заводой комсомолшууд болон залуушуул һайн дуранай үүсхэл гаргажа, энэ жэлэй эхинһээ хойшо эдэбхи ехэтэйгээр ажаллана, түсэбһөө гадуур продукци үйлэдбэрилнэ. Жэшээнь, тэдэнэр ажалайнгаа һүүлдэ үлэжэ, нэгэ локомотив, хоёр вагон, «ЭДТ-200» гэжэ 20 секци, нэгэ комплект оньһон түхеэрэлгэ бүтээгээ. Субботник болон воскресннигэй соносхогдоходо бүхы дээрээ 5000 гаран хүн хүдэлөө.

Мүн заводой газаагуур болоод дүтын үйлсэнүүдтэ 5000 гаран элдэб янзын модон һуулгагдаа. Тэдэнь һайнаар үндэһэлэн ургажа, мүнөө үедэ набша намааг»а надхуулан, хүн зонине баясуулна.

ВЛКСМ-эй комитедэй үүсхэлээр комсомолшууд болон залуушуул 1000 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ барижа эхилһэн юм. Түрүүшынь ээлжээнэй барилга (500 дүрбэлжэн метр) байгша оной сентябрь һарада ашаглалгада тушаагдахаар хараалагдана. Мүнөө тэндэ һүүлшын хүдэлмэри хэгдэнэ.

ҮЕРТЭ АБТАГШАДТА ТУҺАЛАМЖА

Сэлэнгын зүүн бэеын посёлогой үертэ абтаһан мэдээжэ. Үерэй хойшолонгуудые усадхаха талаар хотын партиина болон совет органуд ехэ хүдэлмэри эмхидхэн ябуулна.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллектив Иркутская гэжэ үйлсэдэ ажаһуудаг айлнуудай гэрнүүдые заһаха, сэбэрлэхэ даабаритай болоо. Энэ хүдэлмэриин горитой хубиинь комсомолшууд, залуушуул даажа абаад байна.

Мүнөө үедэ ажалайнгаа һүүлдэ тэдэнэр тиишэ ошожо, үдэшын юһэн сагһаа үглөөнэй юһэн саг болотор ээлжээгээр дежурилна.

ЗАВОДОЙ ТУҺАЛАМЖААР

Энэ заводой хүдэлмэришэдэй туһаламжаар Яруунын аймагай түб Нарһата тосхондо соёл культурын байшан бодхоогдоо. Мүн эндэхи комсомолшууд байгша оной февраль һарада Улаан-Үдэ — Нарһата гэһэн маршруудаар санаар аяншалга хэһэн юм. Тиихэдээ аймагай олохон тосхонуудта хүрэжэ, малшадай урда уран һайханай концерт табиһан, лекци уншаһан байха юм.

Завод Нисынгын совхоздо һургуулиин шэнэ байшан барижа байнхай. Мүн тэдэнэй туһаламжаар Нарһатада стадион баригдахань.

ШЕФҮҮД АИЛШАЛНА

Сэрэгтэ мордохоёо байһан хүбүүдые һургаха һургуули заводой дэргэдэ нээгдэһээр үнихэн болоо. Тэндэ бүхы дээрээ хоёр зуугаад хүбүүд һурадаг. Тэдэниие шефтээ абаһан частьда абаашажа, совет сэрэгшэдэй ажабайдалтай, орёо оньһон дайшалхы техникэтэй танилсуулжа байдаг юм.

Мүн нүхэр ёһоной спортивна мүрысөөн эмхидхэгдэдэг. Һүүлэй үедэ локомотив-вагон заһабарилгын заводой арадай театр «Хара баг доро», «Оройтоһон дуран» гэхэ мэтын зүжэгүүдые харуулаа. Һаяхан эрэшүүлэй академическэ хоор сэрэгшэдэй урда концерт табиһан юм. Тэрэ концертдэ ЛВРЗ-гэй шефтээ абаһан дүшэ нэгэдэхи дунда һургуулиин үхибүүд хабаадалсаһан байна.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Костромской ГРЭС-эй барилгашад болон хабсаргагшад ажалай гайхамшагта амжалтануудые туйлаба. Гурбан зуун киловатт хүсэтэй наймадахи энергоблок ашаглалгада орожо, промышленна ток үгэбэ. Тиигэжэ Костромской ГРЭС 2 миллион 400 мянган киловатт хүсэтэй болобо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаралгын участогай начальник И. Гланц (зүүн гарһаа), дежурна машинист Н. Кузнецов наймадахи энергоблогой ашаглалгада орохо үедэ тэрэнэй температурна гуримые шалгажа байна; хабсаралгын һүүлшын хүдэлмэри хэгдэнэ; барилгашад ба ашаглагшад ажаллана.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН[…] ДЭЭРЭҺЭЭ

Август—ургаса ху[…]гын, үбһэ тэжээл бэл[…]гын, ерэхэ жэлэй ү[…] тушаа оролдолго га[…] намарай паар хахал[…]марай ургамалнуудые[…]риха шахардуу саг. Ху[…]гын хүдэлмэри ороной[…] зүг тээшэ үдэр бүри[…] үргэдэн дабшажа б[…] Ороной урда районуу[…] залаата ургамалнуудые[…]ряажа дүүргэһэн олон[…] байнернууд Сибириин[…] Хойто Казахстанай о[…] тарьяагаар баян нютаг[…] туһалхаяа ерээ.

СССР-эй ЦСУ-гай […]тын 13-най мэдээнэй ё[…] орон дотор 55395 мя[…] гектарай ороохото, оро[…]бобово ургамалнууд (ку[…]загүйгөөр) хадагдаад б[…] Энэмнай—тэдэнэй тар[…] талмайн хахад шахуу[…]лоно. Колхозууд, совхо[…] хуряалга баалнуудые […]луулга хоёрой хооронд[…]гасал гаргахагүй гэжэ […]доно. 47941 мянган г[…]рай тарьяан сохигдо[…] Энэнь хадагдаһан та[…] 87 процент болоно.

Россин Федераци […] 32025 мянган гектарай […] һото, ороохото-бобово […]малнууд хадагдаа. […] Кавказда, Волгын […] хэдэ хэдэн районууд[…]лаата ургамалнууд ху[…]дажа дүүрэхэ дүтэлөө. […] хүдэлмэри республикын[…]руун-хойто зонын, […] хара хүрьһэтэ област[…]дай, Оренбургын колхо[…] совхозуудта эршэмтэ[…] ябуулагдажа байна. Ал[…] Новосибирскэ, Омско б[…]сад областьнуудай тарь[…] дээрэ хуряалгын түрүү[…] агрегадууд гараба.

Украинын тарьяашад […]са хуряалгаяа түргэн […]гэхын, гүрэндөө мил[…]пүүд ороохо тарья худ[…]хын түлөө шармайн тэм[…]байнад. Республикын т[…]лан дээрэхи 11.982 мя[…] гектарай ороохо тарьяа[…]хигдоо. Энэнь хадагд[…] талмайн 95 процент боло[…]

Казахстан тарьяагаа нё[…]донойхиһоо түргэнөөр ху[…]жа байнхай. Эндэхи та[…]гын табанай нэгэ хубии[…] 4988 мянган гектарай о[…] һото, ороохото-бобово […]малнууд хадагдаа.

Казахстанай элеватор[…]ба тушаан абадаг пункт[…] шэнэ ургасын 2 мил[…] үлүүтэй тонно ороохо т[…] тушаан абаад байна.

Казахстанай шэнэ газ[…] тарьяан һаядаа гүрэнэй […] баарнуудта орохонь.

2255 мянган гектарай […] куруза хуряагдаа. Нам[…]паар хахалалга улам […]дэнэ. Ерэхэ жэлэй ург[…] таригдаха 3583 мянган […]тар газар бэлдэгдээд б[…] Брянска, Калининска, С[…]ленскэ ба бусад област[…]дай колхозууд болон со[…]зууд намарай ургамалнуу[…] тарижа захалаа.

(ТАСС[…]

КОНГОҺОО БУСАБА

БРАЗЗАВИЛЬ. (ТА[…] СССР-эй Верховно Сов[…] Президиумэй Түрүүлэг[…] орлогшо Т. Кулатов тол[…]логшотой совет парти[…] правительственна деле[…] албанай хэрэгээр Ко[…] Арадай Республика с[…]ноо бусаба. Энэ деле[…] Конгын ажалай партиин […]гай, Конгын правительс[…]уряалаар ерэжэ, револю[…] 10 жэлэй ойе һайндэрл[…]дэ хабаадалсаа.

Конгын Арадай Респу[…]када ошоод байха […] совет делегациин толго[…]шо, НРК-гай президент […]риан Нгуабине бараал[…] байна. Экономикоёо хү[…]хэ, социальна хүгжэлтын[…]рэгтээ шэнэ амжалтану[…] туйлахыень НРК-гай пр[…]дентдэ, Конгын бүхы […] зондо Т. Кулатов үнэн[…] хэнһөө хүсэбэ.

Мүнөөдэр—СССР-эй Агаарай Флодой үдэр

СЭНХИР ТЭНГЭРЕЭР НИИДЭГШЭДТЭ—АЛДАР СОЛО

ДАЛИЖАНА „БҮРГЭДҮҮДНАЙ“

Мүнөө үе сагта авиацигүйгөөр холо ошохонь бэрхэтэй. Юуб гэхэдэ, жэлһээ жэлдэ хүгжэжэ байгаа оронойнмнай экономико, мүн Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй шэнэ шэнэ районуудые шанжэлгэ авиациин хүгжэлтэдэ ехээр нүлөөлнэ бшуу. Энэндэ Улаан-Үдын авиапредприяти толотомо гэрэлэнь боложо үгэнэ. Манай авиапредприятиин коллектив Буряад оронойнгоо арадай ажахын хүгжэлтэдэ өөһэдынгөө хубита оруулалсажа байдаг.

Байгша оной үнгэрһэн долоо һарын туршада Улаан-Үдын авиаторнууд 281 мянган хүниие зөөһэн, 4311 мянган тонно ашаа, 742

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: оператор, ВЛКСМ-эй гэшүүн Татьяна Тимченко.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

тонно почто шэрэһэн байна. Энэнһээ гадна, авиациин тусөөр республикымнай аймагуудай тарялан агаарһаа бордоожүүлэгдэжэ, тогтууритай ургаса хуряагдажа абтана. Гансахан 1973 оной зунай һарада республикын ажахынуудай 219 мянган гектар газарта -минеральна үтэг бордоогоор самолёдой ашаар бордуулагдаһан байха юм. Мүн тиихэдэ самолёт, вертолёдууд нэлэнхы үргэн ой тайга дээгүүр ниидэжэ, галай аюулһаа хамгаалгын хүдэлмэри хэлсэһэн байна. Үнгэрһэн үе соо найма мянган час тухай саг соо авиаторнууд ой тайга дээгүүр ниидэһэн байба. Энээнһээ гадна, республикын алишье нуга, нютаг руу санитарна самоледууд хүрэжэ, үбшэн зондо медицинскэ туһаламжа саг соонь үзүүлдэг болонхой.

Жэшээ болгон, эндэ хоёрхон тоо дурдаха хүсэлэнтэйб. 1960 ондо 69 мянган ажалшад зөөгдэһэн, хэдэн зуутаад тонно ашаа шэрэгдэһэн байгаа һаа, мүнөө эдэ тоонууд хоёр, гурбаар үлүүлэгдээ бшуу.

Республикымнай, партийна, совет органуудай хүтэлбэрилэгшэд Улаан-Үдын авиапредприятиин ажалда үдэр бүри анхарал оролдолго гаргажа, горитой туһаламжа үзүүлжэ байдаг. Эндэ кадрнуудые бэлдэхэ асуудал гол һуури эзэлдэг байна. 1934 оной февраль һарада «Верхнеудинска (мүнөө Улаан-Үдэ) аэроклуб эмхидхэхэ» гэһэн тогтоол БМАССР-эй СНК абаһан байгаа. Тэрээнһээ уламжалан, нютагай залуушуул аэроклубта ябажа, самолёдуудые жолоодожо һураа.

Верхнеудинскда нээгдэһэн түрүүшын аэрокубта һуража гараһан буряад хүбүүн, коммунист Логин Александрович Убеев мүнөөдэр хүрэтэр республика соогуураа ниидэһээр. Тэрэ үнгэрһэн энэ үе соо 30 жэлэй туршада агаараар ниидэнэ. Гражданин болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудта хабаадалсаһан нүхэр Убеев экипажай командираар хүдэлнэ. Мүнөө нүхэр Убеевэй өөрынгөө баян дүршэлдэ залуушуулые һургажа, ударидажа ябадагынь һайн.

Мүн нүхэр Убеевтэй суг аэроклубта Ломбо Сергеевич Петинов һуралсажа гараһан. Удаань инструктораар хүдэлжэ эхилхэдээ нютагайнгаа олон залуушуулые һургажа, далита онгосонуудаар ниидхүүлжэ байдаг юм. Манай авиаторнуудай дунда олон жэлдэ ниидэжэ, үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхаһан пилодууд олон байха. Тэдэнэй нэгэн — граждан авиацида 25 жэлэй туршада хүдэлжэ ябаһан Демид Демидович Аносов болоно. Тэрэ үнгэрһэн энэ үе соо арба юһэ мянган час соо агаараар ниидээ гэхэ гү, али тэбхэр гурбан жэл огторгойдо байһан жэшээтэй. Граждан авиациин нүгөөдэ ветеран, коммунист Дмитрий Иванович Таболин 17 мянган часай туршада агаарта байһан зэргэтэй. Бусад ветерануд — С. М. Тарасов, В. Г. Куропаткин, В. И. Сазонов, Ю. М. Бондаренов гэгшэд арбан гурба мянгаһаа дээшэ час соо агаарта ниидэһэн байна.

Граждан авиациин алтан фонд гэгдэһэн эдэ ветеранууднай өөһэд өөһэдынгөө баян дүршэлые залуушуулда дамжуулжа, ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг юм. Тиимэһээ граждан авиациин училищи дүүргэжэ ерэһэн залуу летчигууд ветерануудай баян дүршэлые халан абажа ябахадаа, шэнэ техникэ түргөөр жолоодожо һураа, коллективэйнгээ түйлаһан амжалта улам саашань арьбадхалсана бшуу. Кировградска дээдэ һургуули дүүргэжэ ерэһэн, залуу коммунист Анатолий Абашеев түрүүшын үдэрһөө эрхим амжалта түйлажа эхилээ һэн. Мүнөө граждан авиациин залуу летчик ажалһаа һамшангүй дээдэ һургуули дүүргэхэ дүтэлөө. Мүнөө Зүүн-Сибириин технологическа институтда һуралсажа ябаһан залуу коммунистнууд борт механик Филип Бортанов, штурман Владимир Ушкаев болон бусадай ажалай үльгэр жэшээ харуулжа ябадагынь һайшаалтай юм.

Авиапредприятиин партиина, профсоюзна, комсомолой эмхинүүд летчигууд, вертолетчигууд болон предприятиингаа бусад хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулжа, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэбтэ даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ оролдон, социалис мүрысөө үдэрһөө үдэртэ улам хүсэтэйгөөр эбхэрүүлжэ байдаг болонхойбди. Самолет, вертолет бүхэниие ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ уряа гаргаһанаймнай ашаар, мүнөө авиаторнууд урдаа табигдаһан зорилгоёо богони болзорто дүүргэхэ гэжэ оролдоно. Үнгэрөөд байһан зургаан һарын туршада «АН-2» түхэлэй самолёдоор ашаа шэрэхэ түсэб 100,5, «АН-24» самоледоор ажалшадые зөөлгын түсэб 103 процент дүүргэгдэв. Эндэ коммунистнууд, комсомолецууднай һайн һайхан хэрэгэй түлөө оролдожо, мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлжэ гарадаг болонхой. Ю. Г. Павлов, Е. В. Бельков, В. И. Морозов, В. П. Петряков гэгшэдэй ударидадаг экипажууд, самоледой командирнууд В. П. Буров, М. Р. Яньков, Н. С. Климов, И. И. Булашов болон бусад эрхим амжалта түйладагаараа олоной дундаһаа онсо шалгарна.

Мүн залуушуул аха нүхэдэйнгөө түйлаһан амжалтаар омогорхон, тэдэнэйнгээ дүй дүршэл даган абахые оролдожо ябадаг юм.

Мүнөөдэр — СССР-эй агаарай флодой һайндэрые Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтаба.

Г. ПОЛУЯНОВ,
командирай орлогшо.

ВЕТЕРАНУУДАЙ НЭГЭН

СССР-эй Агаарай Флодой заншалта һайндэрөө манай авиапредприятиин коллектив ажалдаа эрхим амжалтатайгаар угтажа байна. Тэдэнэй нэгэн — авиациин ветеран, авиационно-техническэ хүдэлмэришэдэй бригадир, техник Константин Михайлович Шилков болоно. Тэрэ гараа ганзагада хүргэһөөр лэ авиацитай хуби заяагаа холбоһон намтартай.

Константин Михайлович «ПО-2», удаань «АН-2», «ЯК-12», «ЛИ-2» түхэлэй агаарай онгосонуудые заһабарилжа, хёрхоор шалган хараһанай удаа холын аян замда эльгээдэг заншалтай. Харин мүнөө авиапредприятиин эрхим хүдэлмэришэн шэнэ түхэлэй — «АН-24» самолёдуудай «эмшэн» болонхой. Өөрынгөө мэргэжэлдэ дурлаһан нүхэр Шилков үнгэрһэн энэ үе соо хэдэн олон залуушуулда дүй дүршэлөө дамжуулан үгөө. Мүнөө шэнэ мэргэжэлдэ һураһан залуушуул аха нүхэртөө баяр баясхалан хүргэжэ ябадаг болонхой.

Авиацида хори гаран жэлэй туршада ажаллажа ябаһан К. М. Шилков баян намтартай юм. Олон тоото шагнал, бэлэгүүдэйнь дунда һаяхан абаһан Арадуудай Хани Барисаанай орден эгээн лэ үнэтэй шагналынь болоно.

Константин Михайлович ажалайнгаа хажуугаар ниитын хүдэлмэридэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадалсажа ябаһаар.

В. КАЗАЧЕНКО,
авиационно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй главна инженер.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: К. М. Шилков.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЖЭГҮҮРТЭ ОНГОСО ЖОЛООДОГШОД

Жэлэй ямаршье сагта — аяма халуун зунай гү, али шэмэрүүн хүйтэн үбэлэйшье үедэ огторгойн уудамаар холо ойгуур ниидэдэг летчигууд, вертолётчигууд абаһан даабаряа жэншэдгүй дүүргээд, баазадаа бусажа ерэһэн лэ байдаг шуу. Илангаяа вертоледоор ниидэдэг авиаторнууд холые холо гэнгүй, хүрэхэ газартаа хүрэжэ, геологууд, ангуушадта, мүн холын хойто аймагуудай орошодто түрүүшын туһаламжа үзүүлжэ байдаг болонхой.

Тохомой шэнзэн газарта гү, али үгышье һаа, агаарта хөөрөөд ашаа буулгадаг, абадаг вертоледууд манай үргэн Буряад ороной ажалшадта угаа хүндэтэйгөөр тоологдодог болоо. Юуб гэхэдэ, хаанашье хүрэхэдөө предприяти, эмхи зургаануудай захил дүүргэжэ ябадаг эдэнэр илангаяа ангуушад, геологуудай ёһогой хани нүхэдынь болонхой бшуу.

— Хабар һэн. Шанга һалхитай аад, бүшэмэг саһаар шэдэлһэн үглөөгүүр, ойдо гараһан ангуушадта эдеэ хоол абаашажа үгэхэ гэһэн захил Нижне-Ангарскын госпромхозһоо абтаба. Теэд яахаб? Уоян шадархи ой тайгада гараһан эдэнэрэй эдеэ хоол хэдэн хоног урид дууһашаһан байгаа. Ошохол хэрэгтэй. Бүхы маршрут, ангуушадай байдаг отог тухай мэдэжэ абаад, хоёрдохи пилот В. Н. Бельмесов, бортмеханик А. Е. Алексеев гэгшэдтэйгээ холын аян замда зорёо һэмди, — гэжэ вертолетчик Л. Н. Ахметвалеев мүнөө хөөрэнэ.

Шанга һалхин өөдэ ниидэһэн эдэнэр часай туршада тайга дээгүүр ангуушадай отог бэдэрбэ ха. Нилээд удаахан ниидээд ябатарнь бортмеханик Алексеевынь баруун гар тээгээ саһаар хушагдаһан борсогорхон гэр хараһаар:

— Ангуушадай гэр доромнай байна, — гэбэ. Болгоожо харахадань, нээрээшье ангуушанай байра хэбэртэй аад, амиды хүнэй мүр сараа обёорогдобогүй ха. Тиихэдэнь нүхэр Ахметвалеев хоёрдохи пилот· бортмеханик хоёрөө дамжуураар газарта буулгаһан байгаа.

Нилээд удаахан болоһон хойно эдэ хоёрынь ерэхэдээ, үглөөнэйл эндээ бии байһан хэбэртэй. Носооһон галынь һаял унтаржа эхилэнхэй. Газаагуурнь доошоо бууһан зүргэ дээрэ эли мүрнүүд хэдэн газарта харагдабашье, бусадынь хүр саһаар шэдэлүүлшэнхэй гэжэ мэдээсэбэ. Экипажай гэшүүд ойро зуура хөөрэлдэһэнэй удаа ангуушадай зүргэ дахан ниидэхэ гэлсэбэ. Эдэнэрэй арба гаран километр ниидээд ябатарнь нэгэ ангуушанайнь нохой вертоледой урдаһаа гүйжэ ябаба. Тээ саанань хоёр ангуушад вертоледой ерэхые хүлеэжэ һууба ха...

Улаан-Үдын авиапредприятида үнгэрэгшэ жэлһээ шэнэ түхэлэй «МИ-8» вертоледой ашаглагдахада нүхэр Ахметвалеев бусадһаа түрүүлэн шэнэ техникэ жолоодожо һураха курса дүүргэһэн юм. Мүнөө Леонид Нургалович республикынгаа аймаг бүхэндэ шахуу гэхээр ашаа шэрэжэ, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэбые дүүргэлсэжэ ябана.

— Сэлэнгэ мүрэнэй нэмэжэ, ехээр үерлэхэдэнь, манай предприятиин «МИ-8», МИ-4», «МИ-2» вертоледууд пассажирнуудые зөөхөөр табигдаа һэн. Эндэ нүхэр Ахметвалеевэй экипажай коллектив республикын аймагуудта, мүн ондоо область, хизаар руу ниидэхэ пассажирнуудые зөөлсэжэ гараһан байна, — гэжэ вертолетчигуудай отрядай командирай орлогшо А. И. Предко хөөрэнэ.

Мүн Ю. П. Меркушин, В. Н. Бабошин, А. А. Казимиренко гэгшэдэй экипажууд эдэ үдэрнүүдтэ ажалшадые зөөлсэжэ гараһан байна. Мүнөө эдэнэр Бэшүүрэй, Хяагтын, Кабанскын аймагуудай захилаар ашаа шэрэжэ эхилэнхэй. Улаан-Үдын авиапредприятиин вертолетчигууд гансашье манай республикын аймагуудта туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, хүршэ — Шэтын, Эрхүүгэй, Тюменскэ областьнуудай захилаар шухала ашаа шэрэжэ, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлэй түсэбтэ даабари дүүргэлсэжэ байна.

Нигэжэ жэгүүртэ онгосын эзэд өөһэдынгөө һайндэрые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтажа байнхай.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «АН-24» самоледой экипаж (зүүн гарһаа) хоёрдохи пилот Д. О. Далбаев, командир Ж. П. Цыганков, бортмеханик Н. Ф. Метелица гэгшэд ээлжээтэ ниидэлгынгээ урда тээ маршрут түхайгаа хөөрэлдэжэ байна.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: командно-диспетчерскэ пунктын диспетчер Ю. А. Демин ажалдаа.

ХҮСЭЛ, БЭЛИГ МЭРГЭЖЭЛЭЙ УРЯАЛААР

Энэ жэлдэ хүдөө ажахын [дээ]дэ һургуулинуудай факультедүүдэй нэгэдэхи курсада 50 [мя]нга шахуу хүн үдэр һураһаар абтаха байна. Үшөө 9 [мя]нга гаран хүн бэлэдхэлэй отделенинүүдтэ һураха.

— Манай ороной дээдэ һургуулинууд болон техникумуудто миллион үлүүтэй хүбүүд, басагад һуража, хүдөө ажахын мэргэжэлтэй боложо байнхай,— гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна управлениин начальник, профессор И. Ф. Красота ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдээсэбэ. Энэ жэл хүдөө ажахын институдуудта олохон хүдөөгэй хүнүүд нэмэжэ ерэхэнь. Шалгалта баригшадай 80 процентнь хүдөөгэй залуушуул байха. Ороной хүдөө ажахын томо вуз—Тимирязевска академи 700 хүниие абаха юм. «Тимирязевкада» орохоор ниидэһэн залуушуулай дунда колхоз, совхоздо ажаллаһан хүнүүд олон. Энэ вуз мүнөө [мүн] ехээр шэнэдхэгдэжэ байнхай. Һуралсалай шэнэ корпус, физкультурын комплекс баригдаа. Соёлой байшан, 2,5 миллион боти номтой библиотекэ, багшанарай байха гэрнүүд, студентнүүдэй хамтын байра баригдахаар хараалагдана.

«Орон доторхи дээдэ һуралсалые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол хүдөө ажахын эрдэмэй хүгжэлтэдэ үргэн зам нээжэ үгөө. СССР-эй Хүдөө ажахын министерство дээдэ һургуулинуудай, тэдэнэй һуралсал-туршалгын ажахынуудай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхын тула ехэ юумэ хэнэ. Һуралсалай байшан, студентнүүдэй хамтын байра, научна лабораторинуудые барихын тула юһэдэхи табан жэлдэ 500 миллион түхэриг, кафедра, һуралсалай подразделенинүүдые шэнэ техникээр хангахын тула 80 миллион түхэриг гаргагдахаар хараалагдана.

Мүнөө бии байһан хүдөө ажахын вузууд арадай ажахые дүүрэн хангахаар мэргэжэлтэдые бэлдэхэ аргатай. Энэ жэлдэ манай орон 60 мянган шэнэ агроном, инженер, зоотехник, экономисттай болоо.

Хүдөө нютагуудтахи ехэ хубилалтанууд хэдэ хэдэн шэнэ мэргэжэлтэй хүнүүдые бэлдэхэ эрилтэ табина: манай хүдөө ажахын үйлэдбэри ойрын сагта хүсэд оньһожоруулагдаха, ажалаа эрдэм наукын заабариин үндэһөөр эмхидхэхэ болоно. Мүнөө жэлдэ түрүүшынхеэ мал ажалай, шубуудай фермэнүүдэй хүдэлмэри оньһожоруулха, фермэнүүдтэ автомат тодхохо инженернүүдые колхоз, совхозуудта ажаллахаар бэлдэжэ эхилхэмнэй. Ленинградай, Челябинскын, Белоруссиин институдууд, Украинын хүдөө ажахын академи тэдэниие һургаха байна.

Энэ жэлһээ олохон дээдэ һургуули промышленна аргаар мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилхэ мэргэжэлтэдые бэлдэжэ эхилхэ юм. Тэдэмнай зооинженернүүд - технологууд гэжэ нэрэтэй байха.

Барилгаша бэрхэ мэргэжэлтэд хүдөө ажахыда хэрэгтэй. Джамбулай, Новочеркасскын, Харьковай дээдэ һургуулинуудта хүдөө ажахын барилгын факультедүүд нээгдэхэ, тэндэ 250 гаран хүн абтаха юм.

Студентнүүдэй практика тухай хэдэн үгэ хэлэе. Мүнөө үеын мэргэжэлтэдэй урда ехэ эрилтэ табигдана. Манай дээдэ һургуулинууд һуралсал-туршалгын томо ажахынуудтай болонхой. Студентнүүд тэндэ агрохимиин, зооветеринариин үндэһэн заабаринуудтай танилсана, трактор, комбайн, автомашинануудые — шэнэ техникэ шудална. Тэдэнэр тракторист, комбайнер, автомашиныя жолоошоной үнэмшэлгэ абалсадаг байха. Энэнь мэргэжэлтэн бүхэндэ тон шухала удха шанартай.

Оронойнмнай хүдөө ажахын институдууд болон техникумуудтэ һурадаг 40 мянган залуу хүбүүд, басагад түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй ургаса хуряалгада туһалха байна.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр бага саг үлөө. Хүдөө ажахын 99 вуз, 624 техникум залуу хүнүүдэй урда үүдэеэ нээхэнь.

Социалис оронуудаар

Болгаридахи химиин хүгжэлтэ

СОФИ. Химиин промышленность — НРБ-гэй арадай ажахын хурдан түргэнөөр хүгжэжэ байһан һалбаринуудай нэгэн. Болгариин Коммунис партиин «Химиие хүгжөөхэ!» гэһэн уряа амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна. Химиин хүгжэлтэ мүнөө социалис Болгариин национальна омогорхол болонхой.

Болгариин химиин түрүүшын предприяти — Димитровградай химиин комбинадай 1948 ондо ороной экономическа карта дээрэ бии боложо, химиин хүгжэлтын эхин табигдаһан юм. Старая Загора, Враца болон Девнэдэхи хэмэл үтэгжүүлгэнүүдэй комбинадууд, Бургас болон Плевенэдэхи нефтехимиин комбинадууд Ново Кричим, Мизидэхи саарһанай-целлюлозно комбинадууд, хэдэн арбаад фабрика, завод гэхэ мэтэ томо томо предприятинууд Болгариин химиин үндэһэ һууринь болоно.

Болгариин Коммунис парти, НРБ-гэй правительство химиин хүгжэлтэдэ зорюулжа, ехэ мүнгэ һомолдог байна. Европодохи эгээн ехэ содын завод Девнедэ мүнөө жэл ашаглагдажа эхилхэнь. Энэ завод жэлэй туршада 1,2 миллион тонно содо үйлэдбэрилэн гаргадаг болохо.

НРБ-гэй химиин промышленностиие 1970 онойхитой сасуулхада, 2,2 -дахинаар ехэ продукци 1975 он болотор үйлэдбэрилэн гаргадаг болохоор хараалагдана. 12 миллион тонно нефть буйлуулагдаха, 10 миллион тонно шэнгэн түлишэ, 152 мянган тонно пластмасса үйлэдбэрилэн гаргагдаха юм. Мүн республикын арадай ажахы 727 мянган тонно азодой, 450 мянган тонно фосфорой үтэгжүүлгэ, 1,5 миллион тонно кальцинированнэ содо абаха.

Венгер эрдэмтэдэй амжалтанууд

БУДАПЕШТ. Мүнөө Венгриин 1200 эмхи зургаанда, тэрэ тоодо эрдэм-шэнжэлгын 130 институт болон вузуудай 900 кафедрада шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ байдаг. Эрдэмтэ хүдэлмэрилэгшэдэй тоо 70.000 гаран болонхой. Наукануудай академиин президент Т. Эрдеи-Груз МТИ агентствэдэ нимэ тоо, баримтануудые мэдээсээ. Ороной эрдэм-шэнжэлгын эмхи зургаанууд жэл бүри 27.000 темэ шэнжэлнэ.

Венгер эрдэмтэдэй түйлаһан амжалтанууд хилын саана мэдээжэ болонхой. Эдэнэй бүтээһэн электронно-тоолол гын бага хэмжээтэй машинанууд, юумэ һэрюун байлгаха түхеэрэлгэ, шэнэ эм, шэнэ сортын кукуруза гэхэ мэтэ ба бусад олон түйлалтанууд тэдэнэй тоодо ороно.

ВНР-эй Наукануудай академи хари гүрэнүүдэй хори гаран эмхи зургаануудтай, тэрэ тоодо СССР-эй Наукануудай академитэй харилсан туһалалсаха хэлсээнүүдые баталанхай. Уласхоорондын 130 эмхиин ажал ябуулгада хабаадалсана.

Экономиконь һэргээгдэнэ

ХАНОЙ. Арадайнгаа ажахые һэргээн бодхоожо байгаа ДРВ-гэй промышленностиин зарим һалбаринуудай июль һарын ажалай дүнгүүд согсолборилогдожо тунхаглагдаба. Республикын транспортын, зам харилсаанай хүдэлмэрилэгшэд түсэбтэ даабаринуудаа амжалтатайгаар дүүргэв. Поезднууд ороной түмэр замуудаар таһалгаряагүйгөөр ябадаг оолоо. Хайфоной судна заһабарилгын, механическа заводуудта 300 тонно ашаа шэрэхэ шадалтай, өөрөө ябадаг баржа, мүрэнэй транспортда хэрэглэгдэхэ үргэдэг кранууд үнгэрэгшэ һарын турша соо олоор бүтээгдэн гаргагдадаг болоһон байна. Машина бүтээлгын, металлургическа промышленностиин һалбаринуудта һэргээн бодхоохо ба шэпээр бариха хүдэлмэри эршэтэйгээр ябуулагдана. Хайнгуендэхи металлургическа комбинадай түрүүшын доменно пеэшэн июль соо, болзорһоо урид һэргээн бодхоогдоо.

Республика дотор минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгын хэмжээн үнгэрэгшэ һарынхиһаа хорин процентээр нэмээ.

Демократическа Вьетнамай ажалшад дайнһаа хойшонхи үеын бэрхэшээлнүүдые дабажа, Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай интернациональна туһаламжада түшэглэн, экономикоёо һэргээлгээр үшөө нэгэ шухала алхам хэбэ.

Шахтёрнуудай ажал оньһожоруулагдана

ПХЕНЬЯН. Корейн Арадай Демократическа Республика ороной экономикодо шухала шулуун нүүрһэнэй промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Техническэ талаараа һэльбэгдэн шэнэдхэгдэһэн шахтанууд мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ харюусамаар предприятинууд болонхой. Эндэхи ажалые улам ехээр оньһожоруулха хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Шулуун нүүрһэ зөөлгын 90 гаран процентнь оньһожоруулагдаа.

Оньһон арга хэрэглэлгэ, ажалай түрүү аргануудые нэбтэрүүлгэ, үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалта продукциин хэмжээе нилээд нэмээхэ арга олгоо. Хахад жэлэй турша соо ороной зарим бассейнүүдтэ шулуун нүүрһэ малталгын хэмжээн 1,2—1,5 дахин дээшэлһэн байна.

Мүнөө ашаглагдажа байгаа уурхайнуудай хүсые нэмээхэһээ гадна, геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулагдана, шулуун нүүрһэнэй шэнэ уурхайнууд ашаглалгада оруулагдана.

Польшын металлургиин бата алхам

ВАРШАВА. Польшын металлургнууд алдарта һайндэрөө тэмдэглэжэ байна. Хорин жэлэй урда тээ Ченстоховодохи Б. Берудэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадта түрүүшын домно ашаглагдажа эхилээ һэн. Энэнь ороной металлургиие хүгжөөлгын шухала шата болоо.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай доменщигууд нэгэ жэлэй үнгэрһэнэй һүүлээр түрүүшын хэдэн тонно шэрэм хайлуулһан байгаа. Тэрэ сагайхяар Европодохи эгээн томо, 2 мянган кубическа метр хэмжээтэй доменно пеэшэн 60-аад онуудта хүдэлжэ эхилээ. Советскэ Союзтай нягта харилсаа холбоотой болоһониинь ороной металлургиин хүгжэлтэдэ ехэ удха шанартай байна.

Промышленна үйлэдбэриин энэ шухала һалбариин зарим барилганууд совет проектээр, совет мэргэжэлтэдэй туһаламжаар бүтээгдээ.

Польшын металлурги хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. 3200 кубическа метр хэмжээтэй асари томо доменно хэдэн пеэшэнүүд мүнөө «Катовице» комбинадта баригдажа байнхай. Нимэ пеэшэнүүдэй түхеэрэлгые Советскэ Союз эльгээхэ юм.

Мүнөө хүдэлжэ байгаа үйлэдбэриин хүсэнүүд һэльбэгдэн шэнэдхэгдэнэ. үргэдхэгдэнэ. булад, шэрэм ба үнгэтэ металлнуудые хайлуулха шэнэ арганууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Предприятинууд үндэр бүтээсэтэй технологическа лининүүдээр хангагдана. Эдэнь Польшын металлургнуудта мүнөө жэл 14 миллион үлүүтэй тонно булад хайлуулха арга олгохо. Арадай ажахы 10 миллион тонно прокат абаха болоно.

Ажалшадайнгаа элүүр энхэдэ—анхарал

ПРАГА. Социалис Чехословаки ажалшадайнгаа элүүр энхын хэрэгтэ анхарал хандуулан, курорт болон санаторно эмхи зургаануудые жэлһээ жэлдэ олошоруулна. Мүнөө орон дотор 56 курорт бии. Эдэнь аршаан булагуудые эмшэлгын хэрэгтэ ехээр хэрэглэхэ бодомжотой.

Дунда Чехиин үзэсхэлэн гоё, хадалиг газарта оршодог Подебради гэжэ курорт Чехословакидашье, хилын саанашье суутай болонхой. Эндэ зүрхэ-һудалай үбшэнүүдые аргалдаг. Подебрадиин курортын Беловес, Богданеч, Тоушень санаторинууд болон бусад эмнэлгын газарнуудаар нёдондо 18 мянган хүн амараа. Эндэхи курортнуудта амарха дуратайшуул жэл бүри олошорно.

ЧССР-эй санаторинуудта амардаг хүнүүдэй тоо 1975 он болотор гурба мянгаар олошорхо. Олонхи санаторинуудынь бүхэли жэлэй турша соо хүдэлдэг болохо. Чехословакиин курортнууд 1985 оной үеэр нэгэн доро 40 мянган хүниие байлгадаг болохо түсэбтэй.

(ТАСС).

ААДАРАЙ АДХАРХЫЕ УРИДШАЛАН ТААГШАД

Шобхо үндэр уула хаданууд. Үндэр газарта ургадаг ургамалнуудай хоншуухан үнэр анхилна. Набтархан эшэтэй шэнэhэн, хуhан, уляаhан гэхэ мэтэ модод жэрылдэнэ. Сагаа улаан зурууд-тай томо бүмбэгэ шэнэhэ мододой хоорондуур холоhоо харагдана. Радиолокаторай ногоон түмэр улха тэрэнэй хажууда тодхогдонхой. Забайкалиин сагай уларил шэнжэлдэг албанай управлениин зоныш гидрометобсерватори эндэ хүдэлнэ. Энэ халаа Буряадтамнай радиолокационно түхеэрэлгэтэй түрүүшын гидрометеорологическа обсерватори болоно.

Тус обсерватори Баунтын аймагай уула хадануудта байрланхай, сагай уларилай хойноhоо адаглан харадаг, бүхы талаhаань шэнжэлдэг байха юм.

Радиолокаторнууд 300 километр радиустайгаар огторгойн уудамые шэнжэлнэ. Нигэжэ Баунтын аймагай бүхы газар дайдын сагай уларил шэнжэлхэhээ гадна, Шэтын областиин зарим нютагуудай уларил шэнжэлдэлсэнэ. Радиолокаторнуудай туhаламжаар үүлэнэй нишэ тиишээ нүүхэнь сэнхир экранууд дээрэ тэмдэглэгдэжэ байдаг. Нигэжэ сахилгаата аадарай хаанаhаа дүтэлэн ерэжэ ябаhые уридшалан мэдэжэ абаха арга олгоно. Энэмнай арадай ажахыда ехэхэн удха шанартай байна бшуу.

Хоног соо хэдэ дахин радиозонд огторгойн уудам уруу дэгдээгдэнэ. Радиозонд гээшэ водородоор дүүргэгдэhэн томо бүмбэгэдэ үлгэhэн оньhон түхеэрэлгэ болоно. Радиозонд 40 километр хүрэтэр үндэртэ гаража, агаарай температура, hалхинай зүг шэг тухай мэдээсэл радиогоор дамжуулна. Бүхы оньhон түхеэрэлгэ автоматическаар хүдэлнэ.

Иимэ мэдээсэлнүүд сагай уларил шэнжэлхэдэ ехэхэн туhа хүргэдэг.

О. БЕРЕЗКОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Баунтын аймагай хадануудта түхеэрэгдэhэн гидрометобсерватори. 2. Техник-аэрологууд Людмила Шипелова, Анна Бородавкина гэгшэд радиозонд огторгойн уудам уруу табихаяа бэлдэжэ байна.

Авторай фото.

ГҮРЭНЭЙ ШАЛГАЛТА ЭХИЛБЭ

Буряадай хүдөө ажахын техникумэй студентнэрэй халуун хаhа ерэбэ. Гурбан жэлэй туршада тэдэнэрэй шудалhан эрдэм мэдэсые шалгаха хүлгөөтэй, hанаа зоборитойшье үдэрнүүд эхилбэ гээшэ.

Студентнэр эгээн түрүүлэн политэкономеор гүрэнэй шалгалта бариба. Олохон студентнэр энэ предмедээр ядалдадаг юм. Гэбэшье хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд энэ предмедые гүнзэгыгөөр шудалха, мэдэхэ зэргэтэй. Юуб гэхэдэ, экономико хадаа ажахые эрхилэлгын гол арга нухэсэл болоно бшуу.

Түрүүшын шалгалта үгтэжэ, түрүүшын эрхимүүд тодорбо. Студентнэр М. Д. Доржиев, С. М. Ешисамбуев, В. М. Ишина, В. М. Ишин, Э. О. Раднаев, В. Н. Очиров, Ц. Р. Цыренжапов, З. Е. Сидорова болон бусад «эрхим» гэhэн сэгнэлтэ абажа, нүхэдэйнгөө дундаhаа шалгараа.

Техникумэйнгээ ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг студентнэрэй олонхидойнь hайн сэгнэлтэ абаhандань баясамаар. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, уран зураашад, киномеханигууд, уран hайханай коллективүүдтэ хабаадалсагшад, дружинигууд байха юм.

Удангүй студентнэр ветеринари, зоотехни, механизаци, хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономико гэхэ мэтэ мэргэжэлээрээ шалгалтануудые барижа эхилхэнь. Энэ жэлдэ 109 студентнэр хүдөө ажахын техникум дүүргэжэ, республикымнай ажахынуудай мэргэжэлтэдэй бүлэдэ нэмэжэ орохо байна.

М. МЕДОВАЯ.

ТОБШОХОНООР...

ХЯАГТА. Намсарай Бимбаевич Будаев 35 жэлэй туршада механизатораар хүдэлhэн юм. Мүнөө тэрэ пенсидэ гараашье hаа, Хяагтын аймагай «Пограничный» совхозой таряанай оньhожоруулагдамал тоогто механигаар ажаллана. hаяхан аймагай арадай хиналтын комитедэй комисси таряа хуралгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэр ябажа байhые шалгахадаа Намсарай Бимбаевичай заhабарилhан оньhон техникэдэ эрхим сэгнэлтэ үгөө.

А. СУРМАЧ.

МУХАР-ШЭБЭР. «Эрдэм» совхозой 1-дэхи больницын медицинскэ сестра Аграфена Мелентьевна Немчиновае танихагүй хүн нютагтань үсөөн лэ байха. Тиигэншьегүй яахаб. Тэрэ үбшэнтэн бүхэндэ урин налагайгаар хандадаг, үдэр hүнишье hаань, саг дары туhаламжа үзүүлдэг байха юм. Энэ эхэнэр өөрынгөө дуратай мэргэжэлээр хүдэлжэ эхилhээр тэбхэр 35 жэлэй ойе hаяхан тэмдэглэбэ.

Ц. БАДЛУЕВ.

БАРГАЖАН. Хурбулиг тосхондо ажаhуудаг загаhашад газетэ, журналаа долоон хоногто нэгэ дахин абадаг байhан юм. Мүнөө эндэ холбооной шэнэ таhаг нээгдээ. Тиихэдэ байгша оной гурбадахи кварталда Хурбулиг тосхондо телеграф түхеэрэгдэхээр хараалагдана. Тиигэбэл эндэхи зон дуратай тээшээ телеграмма эльгээжэ байха аргатай болохо юм.

Н. ГАЛДАНОВ.

«БАЙГАЛ» ЖУРНАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

Буряадай уран зохёолшодой холбооной үмэнэhөө хоёр hарадаа нэгэ удаа гарадаг «Байгал» журналай дүрбэдэхи номер ород хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, уншагшадта эльгээгдэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй КПСС-эй Буряадай областной комитедтэ, республикын Верховно Соведэй Президиумдэ, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээhэн, мүн РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй амаршалганууд энэ номерой түрүүшын хуудаhануудые нээнэ. Тиихэдэ Буряадай АССР-ые Октябриин Революциин орденоор шагнаhан тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ эндэ толилогдонхой.

«Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ой» гэhэн гаршаг доро поэдүүд Виктор Гуменюк, Владимир Намсараев, Андрей Румянцев, Андрей Кржижановский гэгшэдэй шүлэгүүд толилогдобо.

Энэнэй урда тээхи, гурбадахи номерто толигдожо эхилhэн Африкан Бальбуровай «Арбан хоёр hара» гэжэ туужын хэhэгүүд эндэ үгтөө.

Буряад ороноймнай суута хүбүүн, генерал-майор, Советскэ Союзай Герой Илья Васильевич Балдынов тухай уран зохёолшо Виктор Комяковой бэшэhэн туужын түгэсхэл эндэ толилогдобо.

«Замай дэбтэрhээ» гэжэ гаршаг доро поэт Анатолий Щитовой шүлэгүүд толилогдоо.

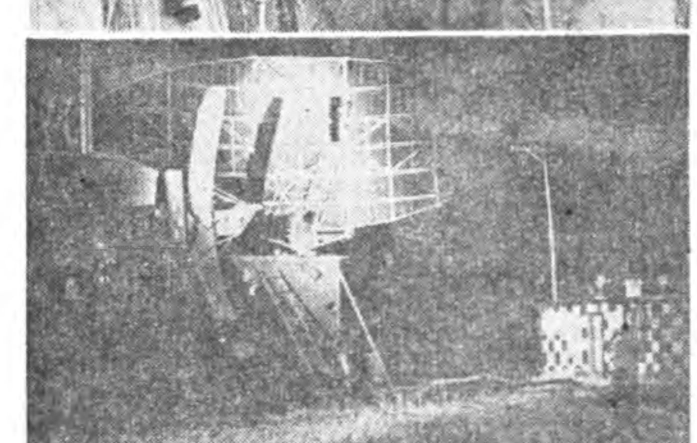
Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулагдаhан очерк эндэ толилогдобо. Тэрэнэй авторнуудынь — Борис Митупов, Константин Карнышев хоёр.

«Авиаци, замбуулин, хоридохи зуун жэл» гэhэн гаршаг доро Иосиф Давыдовай статья толилогдобо. Тинхэдэ «Шүүмжэлэл ба библиографи» гэhэн гаршаг доро Буряадай АССР-эй поэт Николай Дамдиновай арад зоной ажабайдал тухай түүхэ бэшэг» гэжэ томохон статья толилогдоо. Мүн республика дотор боложо байhан үйлэ хэрэгүүд тухай тобшо мэдээсэл, корреспонденцинүүд эндэ үгтөө.

МАНАЙ КОРР.

Мүнөөдэр—СССР-эй Агаарай Флодой үдэр

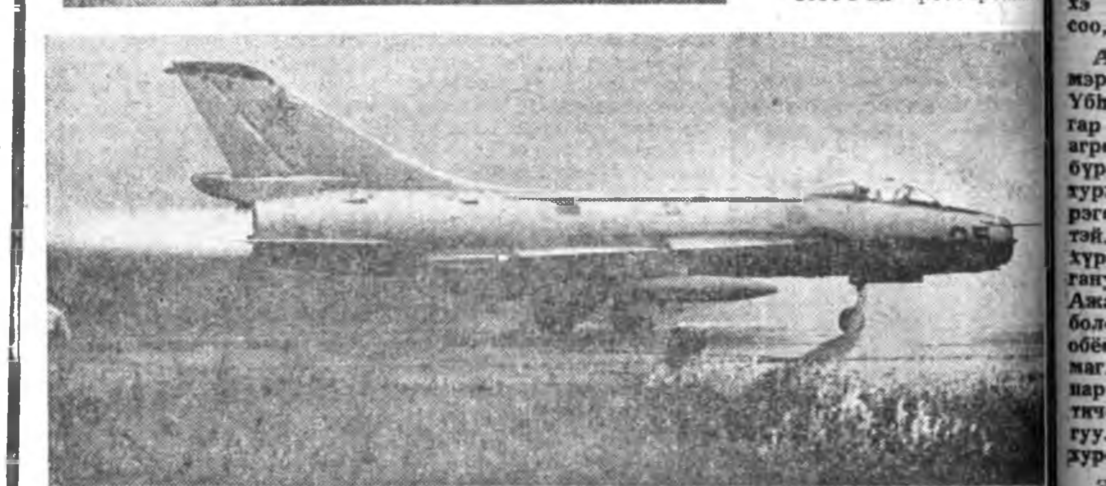
СЭЛМЭГ БАЙГ... ТЭНГЭРИМНАЙ

СССР-эй Агаарай Фло... үдэр ганса авиаторнууд... бэшэ, бүхы совет ара... hайндэр болоно. Эрдэм т... никынгээ туйлалтануудаа... сэрэгэй болон граждан ав... цинин, летчигууд, нижен... нүүд ба техникүүдэй амжа... тануудаар омогорхон, ... үдэр орон доторнай тэмд... лэжэ байна.

hүүлэй жэлнүүдэй ту... шада Агаарай сэрэгэй хү... нүүд, агаарые хамгаал... авиацида болон Далайн с... рэгэй флодто гайхамшг... хубилалтанууд болоо. Э... хадаа Эхэ оронойнгоо аг... рай хилэнүүдые хамгаал... талаар орёо, харюусалгат... даабаринуудые дүүргэ... шадаха хүсэн болоно.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: с... рэгэй летчигууд Ю. Бе... кин, М. Киреев, В. Бо... тырев, Е. Колодийчик; ... нинн ниидэлгэнүүд.

ТАСС-ай фотохроник...

САГАИ УЛАРИЛ

hүүлэй мэдээнэй ёhoор Сэлэнгэ мүрэнэй уhан Хяагтаhаа эхилээд, Кабанскын аймаг хүрэтэр 10—15 сантиметр хороhон байна. Жэшээнь, уржадэр, үсэгэлдэр Хяагтын адагта 10—15 сантиметрээр Сэлэнгэ мүрэн hуужа, 435 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэбэ. Новоселенгинск шадар 33 сантиметрээр хорожо, 517 сантиметр болобо. Мүн Улаан-Үдэ шадар Сэлэнгэ мүрэн 22 сантиметрээр hуужа, 274 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэбэ. Тинхэдэ Кабанскын аймагай Никольск тосхон шадар хоёр. Мурзинодо дүрбэн сантиметрээр үерэй уhан hууба.

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэ шадар Сэлэнгэ мүрэнэй уhан хорёод сантиметрээр хорожо, 255 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрэhэн байна.

Сүхэ гол hүүлэй үедэ даамгайгаар hуужа, 275 сантиметр болобо. Хэдэн хоногой туршада ороhон бороон Зэдэ голой уhые 10—20 сантиметрээр нэмэгээ. Хёлго, Үдэ голнуудай үерэй уhан хоногой туршада 5—10 сантиметрээр хорожо, hабадаа орохо тээшээ дүтэлбэ.

Баргажан голой уhан Могойто тосхон шадар хоногой туршада 13 сантиметрээр hуужа, 323 сантиметр болоо. Тиихэдэ Баргажан гол юhэн сантиметрээр хоробо гэхэ гү, али 811 сантиметрэй тэмдэгтэ хүрөө.

Н. АФОНИНА.
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанд... «Буряадай агаарай зам» — ... түрүү бэшэг. Республик... hонин. ТАСС-ай мэдээс... нүүд.

Хоёрдохи хуудаhанд... Модо отололго тухай С. Со... киной статья. Арадай хин... шадай комитедтэ. Түр... орондомнай.

Гурбадахи хуудаhанд... «Мүнөөдэр — СССР-э... Агаарай Флодой үдэр» — су... луулбари. Сэлэнгэ мүр... шадарай баялигуудые ха... гаалха тухай Г. Констант... нов, М. Шаргаев гэгшэд... статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанд... «Компас» — тематичес... суглуулбари. Спортын h... нин.

СЭНХИР ЭКРАН

МҮНӨӨДЭР СССР-эй АГААРАЙ ФЛОДОЙ hАЙНДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

13.05 — hүүлэй hони... 13.10 — «Стоянчо ба Ша... ро» — Болгариин телеви... зионно уран hайханай оло... серитэй фильмын 4-дэхи се... ри ухибүүдтэ харуулагдаха. 13.25 — Үнгэтэ телевиде... «Универсиада-73». 16.50 — 17.00 — Забhарлалга. 17.0... — Хүгжэмтэ киоск. «17.3... — Мүнөөдэр — СССР-эй Агаарай Флодой hайндэр». СССР-эй оборонын минист... рэй орлогшо, СССР-эй Агаа... рай Хүсэнүүдэй Ахамад ко... мандалагша, Авиациин Гла... на Маршал П. С. Кутахов... үгэ хэлэлгэ. 17.45 — «Со... ветскэ Союзда алба хэнэб... 18.15 — Үнгэтэ телевиде... «Манай хүршэнэр» гэhэ... дамжуулга. 19.00 — «Вре... мя» — мэдээсэлэй програм... ма. 19.30 — Үнгэтэ телеви... дени. «Киногоор аяншалагшадай клуб».

Улаан-Үдэ харуулна:

20.30 — «Мальчик и... спичечной коробки» гэhэ... зүжэг ухибүүдтэ харуулагдаха. 21.40 — Концерт.

«Орбита» харуулна:

22.00 — Үнгэтэ телевидени. «Универсиада-73». 23.20 — «Сэнхир экранай» дам... жуулгануудhаа. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй про... грамма. 00.30 — Футболоор СССР-эй түрүү hуури эз... хын түлөө мүрысөөн. «Ди... намо» (Киев) — «Арарат» (Ереван). 2-дохи тайм.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ харуулна:

13.25 — «50 жэлэй туу... жа бэшэг» — «1965-дахи он». 14.10 — «Николай Бау... ман» — уран hайханай фильм. 15.40 — Концерт.

ХИЛЫН СААНАhАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛАЙ ЗӨӨЛЭРЭЛГЫЕ УЛАМ БЭХИЖҮҮЛХЭ

Л. И. Брежневэй үгэ тушаа дэлхэйн хэблэлэй hанамжанууд

Казахай ССР-тэ Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулха үедөө КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Алма-Атада хэлэhэн үгэ бүхы дэлхэй дээрэ ехэ hонирхол үүсхэбэ. Социалис оронуудай мэдээсэлэй агентствэнүүд, радио болон телевидени Л. И. Брежневэй үгэ тодорхойгоор найруулан тунхаглана.

«Нойес Дойчланд» (ГДР) Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгын бүхы текстые «Амгалан байдалай программа сэхэ шууд бэелүүлэгдэнэ» гэhэн гаршаг доро тунхаглаа. «Орьшон байдал улам зөөлэрүүлхын түлөө СССР эдэбхитэйгээр тэмсэнэ» гэжэ **«Берлинер Цайтунг»** газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

Болгариин газетэнүүд Л. И. Брежневэй үгэ түрүүшынгээ хуудаhануудта, амгалан байдалай ленинскэ политикын амжалтануудые тусхайлан тэмдэглэhэн гаршагууд доро хэблэбэ.

Чехословакиин **«Руде право»** болон бусад түбэй газетэнүүд Л. И. Брежневэй үгэ тунхаглахадаа, социалис оронуудай нягта эмхидэл ехэ удха шанартай байна гэhыень онсолон тэмдэглэнэ. Венгриин **«Непсабадшаг»** энэ хараа бодолые мүн лэ хамагай түрүүндэ тэмдэглээд, «Социалис оронуудай нягта эмхидэл уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулха ябадалда шиидхэхы үүргэтэй байна» гэжэ бэшэнэ.

Дэлхэйдэхи шахардуу байдалай улам hуларжа байhан ушар уласхоорондын харилсаае үндэhөөрнь шэнэдхэн хубилалгын эхи табиха гээд найдадагаа Л. И. Брежнев элирхэйлэн мэдүүлбэ, — гэжэ Югославиин **«Борба»** түрүүшынгээ хуудаhанда бэшэнэ.

Казахстанай, мүн бүхы совет арадай туйлаhан асари ехэ амжалтанууд тухай КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин хэлэhые Кубын **«Хуветуд ребельде»** онсолон тэмдэглэбэ.

Совет ороной ба Хитадай хоорондын харилсаан тухай Л. И. Брежневэй хэлэhые шэнжэлэн, **«Юманите»** нигэжэ бэшэнэ: «Советскэ Союз КПСС-эй XXIV съездын тодорхойлhон генеральна хараа бодолые хүтэлбэри болгоно», «Маоизмын теори ба практикые буруушан тэмсэхэтээ хамта, гүрэнүүдэйнгээ хоорондын харилсаа заhаруулха зорилготой оролдолго хүсэлэлгэ гаргана».

«Вашингтон пост» газетэ Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ шэнжэлхэ зуураа, энэнь этигэл найдабаряар нэбтэрэнхэй байна гэhэн тобшолол хэнэ.

Баруун Германиин **«Кельнер штадт-Алцайгер»** мүн тиимэ hанал бодолтой байhанаа элирхэйлбэ.

Социалис оронуудтай зохихо харилсаа холбоо тогтоохо шэглэл капиталис оронуудта бии болоод, улам бэхижэжэ байна гэжэ Л. И. Брежневэй мэдүүлhэн тухай **«Франкфуртер Альгемайне»** тэмдэглэбэ.

Азида аюулгүй байдал хамтын хүсөөр хангаха зорилгонууд тухай эндэ хэлэгдэhэн бодомжо тушаа **Японой хэблэл** ехэ анхарал хандуулна. Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулха зорилгоор оролдолго гаргаха гэжэ СССР-эй шиндэнхэй байhые Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ гэршэлнэ гэжэ **«Асахи»** бэшэнэ.

Бусад олон оронуудай хэблэл, радио ба телевидени Л. И. Брежневэй Алма-Атада хэлэhэн үгэдэ ехэ анхарал хандуулhаар. Уласхоорондын шахардуу байдал hуларуулхын, дэлхэйн дайнай үүдхэгдэхэ аюул зайсуулхын, амгалан ёhoор харилсан оршохо политика амжалтатайгаар бэелүүлхэ оролдолго хүсэлэлгын Советскэ Союзай зүгhөө ходо гаргагдажа байдагые Ливанай **«Ан-Нида»** газетэ тэмдэглэбэ.

Совет байгуулалтада харша, социалис оронуудта эсэргүү hүйдхэлэй ябуулга Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй үндэhэ болгон баримталдаг политикань Хитадтай харилсаагаа Советскэ Союзай мүнөөдөө заhаруулжа амжаагүй байhанай гансахан гол шалтагаан болоно» — гэжэ **«Войс оф Уганда»** газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

КАНБЕРРЭ

Австралиин олониитэ hанаагаа зобоно

ТАСС

Австралиин газар дээрэ «Омега» гэдэг американ радионавигационно станци байгуулха гэhэн түсэбүүд энэ станциин сэрэгэй зорилго дүүргэхэ байhан дээрэhээнь ороной түрүү үзэлтэй олониитын hанаае зобооно. Тус станциин гол зорилго хадаа, гэжэ Австралиин лейбористнэй партиин мэдээжэ ажал ябуулагша Хартли мэдүүлhэн байна, «дайсанай объектнүүдые» уhан доогуур тамардаг онгосонуудта заажа үгэлгэ болоно. Тимэhээ тэрэ ороной байдалда аюул тохёолдуулха болоно бшуу.

ПЕКИН

Фам Ван Донг Н. Сиануктай уулзаба

ТАСС

ДРВ-гэй правительствын Премьер-Министр Фан Ван Донг Советскэ Союзhаа Ханой бусаха замдаа Камбоджын Национальна нэгэдэмэл фронтын түрүүлэгшэ Нородом Сиануктай эндэ уулзаба.

ВАШИНГТОН

«Уотергейтскэ» хэрэг тухай Р. Никсонэй үгэ

ТАСС

США-гай президент Р. Никсон «Уотергейтскэ хэрэг» гэдэг тухай радио ба телевиденеэр үгэ хэлэбэ.

Мүнөө олонхи гол гэршэнэрые энэ хэрэг мүрдэжэ байгаа сенадай комиссиин асуухаhанайнь hүүлээр, гэмнэлгэнүүдтэ харюу үгэхэ, тус хэрэгэй саашанхи хойшолон тушаа американ арадта тайлабарилха саг болоо гэжэ президент мэдүүлбэ.

Энэ асуудал дүрбэ hара үлүүтэйн туршада хэблэлэй ба телевидениин гол темэнь болоhон байна. Демократическа партиин штаб-байра худар шурган ороhон тухай, нюусаар шагнаха аппаратурын тэндэ тодхогдоhон тухай, тэрэшэлэн hунгуулиин кампаниин үеэр эрхэ түлөөлгэеэ хэтэрүүлhэн бусад ушарнууд тухай баримтануудые элирүүлхэ зорилготой асуултанууд сенадай комиссида хэгдэжэ эхилhэн байгаа. Эдэ асуултанууд, тэрэшэлэн эдээн тушаа хэблэлдэ тунхалагдаhан зарим шэнжэлгэнүүд хуули буса ябуулгануудта президентын хабаадаhые тодоруулха hэдэлгын улам ехээр гаргагдадаг болоhон ушар байн байн эли болоо гэжэ президент тэмдэглэнэ.

«Уотергейтэдэхи ябуулга тухай уридшалан юушье мэдээгүй байгааб, энэ хэрэгые дараха гэhэн саашанхи hэдэлгэнүүдтэ оройдоо хабаадаагүйб. Тэдэ hэдэлгэнүүд тухай юушье дуулаагүй hэм гэжэ дахинаа дабтан мэдүүлнэб», — гэжэ Р. Никсон хэлэбэ.

Американ арадта шухала хуулинуудай проектнүүдые зүбшэн хэлсэхэеэ конгресс хүлеэжэ байна. «Тээлмэрдэнги байдал манай экономико, манай валюта, манай гадаадын политика тушаа этигэл найдабарие орон доторшье, хилын саанашье бууруулна» — гэжэ Р. Никсон ажаглаба.

«Уотергейтскэ хэрэгые» сүүдтэ үгэжэ, хэнэй гэмтэйе, хэнэй гэм зэмэгүйе шиидхүүлхээр саг болоо, — гэжэ Р. Никсон мэдүүлнэ.

ВАШИНГТОН

С. Агню хотын прокурорто бэшэг эльгээбэ

ТАСС

США-гай вице-президент С. Агню Бальтимор хотын прокурорто бэшэг эльгээбэ. 1967-68 онуудта Мэриленд штадай губернатор байхадаа налогуудые түлэхэеэ арсаhан, эдилгэ абаhан юм гэжэ тэрэниие гэмнэhэнтэй дашарамдуулан, архивууд ба документнүүдые мүрдэгшэдтэ үгэхөөр бэлэн байhанаа элирхэйлбэ.

Мүрдэгшэдтэ шухала документнүүдые үгэхөөр бэлэн байhамни «архивуудые тушааха эрилтэ вице-президентын урда мүрдэлгын зургаанай гү, али ехэ жюрин зүгhөө табиха эрхэтэйе мэдэрhэн удхатай бэшэ байна» гэжэ С. Агню мэдүүлээ.

ДАКАР

ПАИГК-ын патриодуудай амжалта

ТАСС

Гвинейн (Бисау) патриодууд ороной бэхижүүлэгдэhэн хэдэн районуудта хорооод hyyhaн Португалиин колони эзэмдэгшэдтэ амжалтатайгаар добтолжо үргэлжэлнэ. Имагтал июлиин hүүлэй арбан хоногой туршада сүлөөрүүлгын отрядууд Португалиин гарнизонуудта хорёод дахин шанга добтолгонуудые хэжэ, сэрэгүүдыень олоор Хюдаhан, техникыень бута сохиhон байна.

НЬЮ-ЙОРК

Техаста үйлэдэгдэhэн гэмтэ хэрэг

ТАСС

Хьюстондо (Техас штат) ехэ олон хүнүүдые алаhанайнь түлөө 17-той Элмер Хенли, 18-тай Дэвис гэгшэдые гэмнэнэ. 33 наhатай Дин Корлл гэдэг толгойлогшотоёо хамта (арсалдаха үедөө тэдэнэр hаяхана тэрээниие алаhан байна) бандидууд hүүлэй гурбан жэлэй туршада хүүгэдые олоор алаа гэжэ мэдээжэ болоо. Хьюстондо үйлэдэгдэhэн энэ гэмтэ хэрэгэй хэмжээн США-е доhолгоо. Мүнөө үедэ алагдаhан 27 хүнэй бэенүүд тэндэ олдоод байна.

ПАРИЖ

ФРАНЦИИН АЖАЛШАДАЙ hАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЭ

ТАСС

Франциин ажалшад Безансондохи «ЛИП» гэдэг часуудые гаргадаг заводой, ажалшадтай hаналаа нэгэдэнги байhанаа эрид шууд мэдүүлнэ. Тус заводой ажалшад предприятие усадхаха, тэрэнэй олонхи хүдэлмэришэд алба хаагшадые ажалhаань гаргаха гэhэн ябадалда гурбадахи hараяа эсэргүүсэн, эрид шангаар тэмсэжэ байна.

«ЛИП» заводой ажалшадтай hаналаа нэгэдэлгын тэмдэг болгон, үсэгэлдэр Франциин олон зуугаад предприятинууд ажалаа зогсоогоо. Тиин бүхы орон соогуур олоной хабаадалгатай митингнүүд боложо, тэдээн дээрэ үгэ хэлэhэн хүнүүд «ЛИП» заводой ажалшадай тэмсэлые гүйсэд дэмжэжэ байhан тухайгаа мэдүүлнэ. Тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэнүүдтэ түмэр замшад ябана гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ. Профсоюзай зарим центрнүүдэй, тэрэ тоодо ВКТ болон ФДКТ-гэй уряагаар Франциин түмэр замшад Парижда, Тлузада, Гренобльдо саг зуурын забастовконуудые үнгэргөө. Тэрэшэлэн Дижон, Тулуза, Лион, Гавр, болон ороной бусад олохон городуудта олоной хабаадалгатай манифестацинууд үнгэрөө.

ЛОНДОН

„Сан" газетэ гарабагүй

ТАСС

Лондоной «Сан» газетэ гарабагүй. Хэблэгшэд болон захиргаанай хоорондохи ажалай зүрилдөөн тухай зорюута буруугаар мэдээсэгдэhэн дээрэhээнь, типографиин хүдэлмэришэд тус газетын үглөөгүүр гараха номернуудые барлахаhаа арсаhан байна. Хүдэлмэришэд салин хүлhыень дээшэлүүлхые газетын эзэдтэ эрилтэ табина.

ОТТАВА

Пилодуудай ассоциациин хандалга

ТАСС

Энээнhээ хойшодоо бусад оронуудай гражданска авиациин ажал ябуулгада хэзээдэшье хамааралсахагүйбди гэжэ Израилиин тусхайтаар найруулаагүй hаань, Израилиин гражданска самолёдуудай Канада руу ниидэлгые хориххо гэhэн гуйлтатайгаар Канадын гражданска авиациин пилодуудай ассоциаци оронойнгоо правительстводо хандаба.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

Манай адрес, телефонууд:

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 50-52, секретариат — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолабораторная — 33-61.

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01554. Заказ № 00444